

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Referat af fælleshøringen om grønbogen om virksomhedernes sociale ansvar

Hermed fremsendes til orientering referat af Europaudvalgets og Socialudvalgets fælleshøring om Kommissionens grønbog om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar (KOM (01)366), som blev afholdt mandag den 28. januar 2002.

Med venlig hilsen

Anne-Sofie Jensen

KOMMISSIONENS GRØNBOG OM FREMME AF EN EUROPÆISK RAMME FOR VIRKSOMHEDERNES SOCIALE ANSVAR

v/Europaudvalget og Socialudvalget

Landstingssalen, mandag den 28. januar 2002, kl. 9.00-12.00

Claus Larsen-Jensen (formand for Europaudvalget, ordstyrer):

Jeg vil godt bede om, at de sidste indtager pladserne, og vi får lukket dørene, så vi kan overholde tiden her i bedste nordgermanske stil.

Så skal jeg byde hjertelig velkommen til høringen om grønbogen fra EU-Kommissionen om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar, og jeg byder velkommen på vegne af Folketingets Europaudvalg og Folketingets Socialudvalg.

Hvis det skal lykkes EU-landene i fællesskab for det første at udvikle sig til at være førende i vidensøkonomi på globalt plan, for det andet at øge beskæftigelsen markant, herunder også for befolkningsgrupper, som i dag ofte marginaliseres på arbejdsmarkedet, og vi også skal tage højde for den demografiske udvikling, som øger behovet for at øge arbejdsstyrken, og hvis vi for det tredje skal sikre, at der er en økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed, så skal der sættes endnu stærkere på at forbedre vilkårene for de menneskelige ressourcer, der skal bære denne udvikling.

Virksomhedernes sociale ansvar er derfor en vigtig brik i denne udvikling i det enkelte lands indsats og i de fælles initiativer, som EU-landene sætter sig som mål efter den nye åbne metode, som følger af Lissabonprocessen.

Den globale tendens med respekt for ILO's konventioner om arbejdstagerrettigheder, kodeks for multinationale selskaber osv. forenes hermed med EU-landenes politik. EU kommer dermed til at være model for andre dele af verden med hensyn til socialt ansvar fra såvel private som offentlige virksomheders side.

Den fælles EU-politik lægger sig hermed også op ad den globale tendens, der er, til at sætte fokus på etik og moral i virksomhedernes adfærd og investeringer, herunder også spørgsmålet om social labelling og investorerens stigende hensyn til virksomhedernes sociale og miljømæssige adfærd.

I grønbogen er der mange begreber, som det sociale ansvar dækker over; de er ganske godt beskrevet i bilaget.

Det stiller krav til virksomhedernes interne og eksterne adfærd. Med grønbogen forsøger Kommissionen at gøre virksomhedernes sociale ansvar konkret og at udvikle en overordnet fælles europæisk ramme, så man kan sammenligne resultaterne på tværs af virksomheder og landegrænser.

Tal fra Socialforskningsinstituttet viser, at Danmark er med i førerfeltet, når det gælder virksomheders sociale ansvar. Af den infonote, som er udarbejdet af EU-konsulenten, og som ligger herude, fremgår det tydeligt, at vi i Danmark har nogle konkrete indikatorer og eksempler på best practices. EU kan lære meget af Danmark på dette område. Vi er i Danmark langt fremme med at måle social ansvarlighed.

Jeg skal derfor foreslå, at vi som led i diskussionen her og i høringssvaret til Kommissionen overvejer at gøre de fælles indikatorer og best practices til mål for samarbejdet i EU, altså fælles EU-mål.

Det vil i øvrigt også være i god overensstemmelse med de principper, som gælder i den åbne koordinationsmetode, som er følgen af Lissabonprocessen.

De forskelle, der er mellem den danske forståelse af virksomhedernes sociale ansvar og grønbogens sociale ansvar, skal også konstruktivt søges indarbejdet i svarene og forslagene til Kommissionen.

Det skal i øvrigt bemærkes, at virksomhedernes sociale ansvar ikke skal erstatte landenes sociale ansvar for deres borgere, men suppleret. Det fremgår også tydeligt af grønbogen. Og man skal vel også være så åbenhjertig og ærlig at sige, at det jo unægteligt også er lettere for virksomheder, der er i fremgang, at påtage sig et socialt ansvar, end det er for virksomheder, som ruller baglæns, hvor økonomien s trammer til, og det koster beskæftigelse. Det tilsiger så også, at det ikke kan udgøre et tilstrækkeligt sikkerhedsnet i forhold til befolkningen.

Forskellene mellem EU-landenes sociale systemer, regler om tryghed i ansættelsen, dagpengesystemer osv., medfører også en forskellig tilgang til spørgsmålet om virksomhedernes sociale ansvar, som ikke er så tydeligt omtalt i grønbogen.

Hvor en række EU-lande har meget lange opsigelsesvarsler og store erstatninger i forbindelse med afskedigelser og derfor stor tryghed i ansættelsen i forhold til den enkelte virksomhed, er de samtidig præget af meget lille mobilitet i arbejdsstyrken. Modsat har vi i Danmark i kraft af den danske arbejdsmarkedsmodel og det danske dagpengesystem en høj grad af mobilitet og fleksibilitet, som er ukendt i en række andre EU-lande. Også på dette felt er der over for de andre EU-lande og Kommissionen grund til at pege på, hvilke fordele de danske modeller har i forhold til at kunne opfylde de målsætninger, der er i Lissabonprocessen. Inddragelsen af arbejdsmarkedets parter i realiseringen af det sociale ansvar i virksomhederne er derfor af afgørende betydning.

Endnu engang velkommen til høringen, og i programmet vil vi efter denne velkomst og korte indledning give ordet til beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen. Herefter direktør Palle Juliussen fra Post Danmark. Vi har en sygemelding, afbud fra LO-sekretær Marie-Louise Knuppert. Vi får i stedet Niels Sørensen fra LO.

Så får vi et oplæg fra direktør Henrik Bach Mortensen, Dansk Arbejdsgiverforening. Vi får et oplæg fra borgmester Erik Fabrin, der er næstformand for social- og arbejdsmarkedsudvalget i Kommunernes Landsforening, og vi har et oplæg ved professor, dr.phil. Ole Thyssen fra Handelshøjskolen i København.

Efter denne runde vil der blive en kort kaffepause, og herefter er det EU-ordførerne fra partierne, der har lejlighed til at komme med indlæg, stille spørgsmål. Det er ikke så formelt. Det er jo netop en afklaringsfase for os i Folketinget, og vi vil gerne høre, hvilke synspunkter der er udefra til hele grønbogen, så vi kan påvirke den stærkest muligt.

Men velkommen til, og jeg giver herefter ordet til beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil gerne sige tak til Europaudvalget og Socialudvalget for indbydelsen til at tale her ved konferencen om EU-Kommissionens grønbog om virksomhedernes sociale ansvar.

Jeg vil godt indlede med at slå fire enkle ting fast:

For det første, at virksomhedernes sociale ansvar må bygge på sund forretningsmæssig fornuft, ellers er det en blindgyde.

For det andet, at det ikke handler om at kaste byrder over på virksomhederne.

For det tredje, at det bør udvikle sig på frivillighedens grund. Statslig styring duer ikke på det her område.

Og for det fjerde, at det ikke kun er en sag for bestyrelser og direktioner og ledere. Det involverer medarbejdere og deres organisationer, det offentlige og mange andre af samfundets organisationer. Måske er det indlysende, men jeg synes alligevel, at det skulle sige.

Det er jo ikke kun i Danmark, vi diskuterer virksomhedernes sociale ansvar. Efterhånden er der også en række andre europæiske lande, der er godt med. Det er heller ikke længere kun en sag for store, velkonsoliderede multinationale koncerner og slet ikke kun et spørgsmål om selvprofilering og velgørenhed. Det sociale ansvar er ved at blive en vigtig del af rigtig mange virksomheders kommercielle strategi.

Det er også sådan, at virksomhedernes sociale ansvar kan blive et bidrag til et mere konkurrencedygtigt, men samtidig socialt sammenhængende Europa. Derfor er det godt og nødvendigt, at EU-Kommissionen nu har taget sagen op med sin grønbog.

Kommissionen definerer virksomhedernes sociale ansvar meget bredt, dvs. at virksomhederne både er miljø-, etisk og socialt ansvarlige. Det kan jeg godt tilslutte mig, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg navnlig er interesseret i, hvad virksomhederne kan gøre for de ansatte, for beskæftigelsen og for dem, der ikke er 100 pct. effektive på arbejdsmarkedet eller dem, som har brug for et skub - for det rummelige arbejdsmarked med andre ord, sådan som vi har tradition for det i Danmark. Her vil jeg gerne specielt nævne flygtninge/indvandregruppen, som udgør store ressourcer, der p.t. ikke udnyttes tilstrækkeligt på arbejdsmarkedet.

Den konkrete anledning til Kommissionens beslutning om at udarbejde en grønbog var faktisk en henvendelse til EU fra 19 europæiske toperhvervsledere, heriblandt 4 danske. Henvendelsen fremhævede erhvervslivets muligheder for at bidrage til social bæredygtighed og fremdrift i Europa.

Når jeg nævner, at udspillet kom fra en gruppe erhvervsledere, er det for at påpege, at udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar jo først og fremmest er en opgave for virksomhederne og deres medarbejdere. Hvis virksomhederne og medarbejderne ikke er interesseret, kommer man som regering og offentlig myndighed ikke langt. Omvendt er det jo også udtryk for, at der er et engagement i europæisk erhvervsliv.

Det har været fremme i debatten, at virksomhedernes sociale ansvar er et forbigående modefænomen, og at det kun har vind i sejlene i opgangstider. Men virksomhedernes sociale ansvar er langt fra noget nyt fænomen. At virksomhederne tager sig af ældre medarbejdere, integrerer nye medarbejdere, forholder sig til udviklingen i det lokalsamfund, de er en del af, har jo også tidligere været et væsentligt led i virksomhedernes hverdag.

Det nye er snarere, at der er sat ord på, hvad mange virksomheder gør, men også selvfølgelig, at de tider er forbi, hvor en virksomhed så at sige bare kunne passe sig selv. Virksomhederne har fået langt større magt, og med magt følger større ansvar for helheden. Det ved moderne virksomhedsledere godt.

Men virksomhederne er også blevet mere sårbare. Konkurrencepresset er vokset. Forventningerne fra forbrugerne, kunderne, offentlige myndigheder, organisationer, ngo'er er også steget. Et enkelt fejltrin, der kommer til offentlig debat, kan lynhurtigt skabe røde tal på bundlinjen. Virksomhederne bliver målt og vejret på deres sociale, etiske og miljømæssige præstationer i langt højere grad end tidligere.

Man kan også sige det på en anden måde: Den virksomhed, som forstår sin rolle, som går i dialog med omgivelserne, med medarbejderne, med medierne og med kunder og investorer og handler derefter, klarer sig bedre. Der er ikke så meget mystik i det. Hvem klarer sig f.eks. bedst i de kommende år, når vi får mangel på kvalificeret arbejdskraft? Dem, der bare kører business as usual eller dem, der kendes for at være åbne, orden tlige og ansvarlige?

Derfor er virksomhedernes sociale ansvar en del af moderne virksomhedsledelse. Og jeg vil gerne have lov til at sige, at det også gælder de offentlige virksomheder.

Som sagt: statslig styring og kontrol duer ikke. Opgaven bør først og fremmest løses af virksomhederne, medarbejderne og deres organisationer. Det er f.eks. på den enkelte arbejdsplads, at arbejdsmiljøet sikres, sygefraværet begrænses, og nye medarbejdere bydes velkommen. Samtidig er det naturligvis i det offentliges interesse at understøtte virksomhederne i at påtage sig et socialt ansvar. Der er ikke tale om, at virksomhederne skal overtage ansvar, der påhviler det offentlige. Det offentliges rolle i forbindelse med virksomhedernes sociale ansvar må være gennem lovgivning og andre tiltag. På den måde kan man understøtte aktørernes handlemuligheder, så virksomhederne kan bruge deres ansvarlige adfærd til at styrke deres konkurrenceevne og medvirke til en bæredygtig udvikling.

Derfor er det også nødvendigt, at der i højere grad fokuseres på de offentlige myndigheders rolle i samspillet

med virksomhederne. Regering og offentlige myndigheder har ansvaret for en rammelovgivning og en aktiv hjælp til virksomhederne.

Regeringens svar til Kommissionen vil derfor afspejle, at det er den danske erfaring, at man når længst ved at fremhæve fordelene ved, at den offentlige sektor og virksomhederne samarbejder om udvikling af virksomhedernes sociale ansvar, et ansvar der bygger på gensidig respekt for hinandens opgaver og de betingelser, det udføres under.

Den grundholdning må derfor også være udgangspunktet for EU-Kommissionens indsats. Derfor er jeg glad for, at grønbogen så klart understreger frivilligheden, samarbejdet og respekten for forskelligheden. Men jeg har også bidt mærke i, at Kommissionen taler om at ville fremme en model for virksomhedernes sociale ansvar, der er baseret på europæiske værdier.

Jeg spørger mig selv: Hvad er egentlig europæiske værdier på det her område, når vi tænker på, hvor vidt forskellige kulturer, strukturer og traditioner Europa omfatter? Og vil det fremme sagen at bygge EU's indsats på en sådan forestilling?

Risikerer vi ikke snarere, at Kommissionen bliver smagsdommer for, hvad der er godt og skidt? Det er i hvert fald noget, jeg vil holde øje med, når Kommissionen senere på året kommer med en hvidbog om virksomhedernes sociale ansvar.

Hvis man spørger, hvor Danmark konkret kan bidrage til en europæisk udvikling af virksomhedernes sociale ansvar, så er der særlig to områder, man kan pege på.

For det første de danske erfaringer med lokale partnerskabsaftaler, dvs. frivilligt forpligtende samarbejde mellem typisk en kommune og en virksomheds ledelse og medarbejdere. Det kan være et vigtigt redskab i den danske indsats på området. Det er regeringens håb, at disse erfaringer kan anvendes og udbredes også på internationalt plan. Post Danmark har f.eks. indgået samarbejdsaftaler med en lang række kommuner, som direktør Palle Juliuss en uden tvivl vil fortælle mere om lidt senere.

Et andet eksempel er Lyngby-Taarbæk Kommune, der har indgået en samarbejdsaftale med Danmarks Tekniske Universitet og det lokale sprogcenter om integration af flygtninge og indvandrere. DTU stiller lokaler og praktiksteder til rådighed, og sproglærerne følger kursisterne, også ude på praktikstederne.

For det andet, at udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar i Danmark har været baseret på en intens dialog med aktørerne på området, herunder arbejdsmarkedets parter. Det gælder på såvel lokalt som centralt niveau. De sociale koordinationsudvalg har bl.a. medvirket til en øget dialog mellem aktørerne på det rummelige arbejdsmarked lokalt.

Det mener jeg også er et ganske stærkt budskab til de europæiske arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer. Det er mit indtryk, at man her er lidt skeptisk over for, hvad virksomhedernes sociale ansvar kan indebære. Jeg synes, at det danske eksempel har vist, at vi har fået brudt op i nogle af de stive samarbejdsformer på arbejdsmarkedet, og at det uden tvivl vil være til gavn for alle parter, inklusive arbejdsmarkedetsorganisationerne.

Der har hersket en høj grad af konsensus mellem arbejdsmarkedets parter og de andre aktører om udviklingen på området, og jeg vil gerne udtrykke håb om, at det kan fortsætte i fremtiden.

Det er regeringens opfattelse, at aktørerne på området skal have rum til at skabe deres egne løsninger, men at det samtidig er vigtigt, at dialogen om udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar fortsætter, også på internationalt plan.

EU's opgave i forbindelse med fremme af virksomhedernes sociale ansvar bør derfor være på internationalt plan at vedligeholde og udbrede den debat, der allerede er i gang i medlemsstaterne. EU kan således bidrage til at intensivere og udbrede dialogen med de sociale parter, ngo'er og andre relevante aktører ved at etablere et forum, hvor de relevante parter kan drøfte udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar.

De sociale parter og andre aktører på europæisk plan vil herefter kunne spille en central rolle i forhold til at give input i processen og bidrage til formidlingen af de gode erfaringer, som fremkommer. En sådan proces ville naturligvis også skulle omfatte ansøgerlandene.

Udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar har bl.a. været baseret på udbredelse af de gode erfaringer, udvikling af metoder til afrapportering og evaluering m.m., sådan som virksomhederne frivilligt vælger at bruge det. Lad mig understrege, at regeringen ikke vil medvirke til, at der skabes et nyt EU-bureaukrati på området. Udbredelse og udvikling af metoder og afrapportering må ske på frivillig basis.

Jeg vil imidlertid godt være med til at kigge på - ikke mindst af hensyn til virksomhedernes muligheder for at synliggøre deres indsats også på internationalt plan - om man kunne udvikle fælles principper for afrapportering m.m. Der findes i dag på internationalt plan mange forskellige former for afrapporteringer og regnskaber. Ulempen er naturligvis, at det ikke er særlig gennemskueligt for investorer og andre, om virksomhederne tager et socialt ansvar.

EU kan således spille en væsentlig rolle for udviklingen af fælles værktøjer for afrapportering, der kan hjælpe virksomhederne, en afrapportering, der tager hensyn til forskellighederne inden for Europa.

I en sådan udvikling af fælles værktøjer skal repræsentanter for virksomhederne og medarbejderne naturligvis inddrages. Det er jo dem, der afgør, om værktøjerne er anvendelige i forbindelse med netop deres virksomhed.

Her skal man være særlig opmærksom på de vilkår, små virksomheder har. De seneste undersøgelser fra Socialforskningsinstituttet viser, at rigtig mange små virksomheder i Danmark tager et socialt ansvar. Det er derfor vigtigt, at de værktøjer, der udvikles, ikke kun kan anvendes af store firmaer med et stort sekretariat i ryggen.

Som bekendt overtager Danmark EU-formandskabet den 1. juli. Det giver også anledning til at markere vores erfaringer med og holdninger til virksomhedernes sociale ansvar. Jeg kan derfor sige, at ministeriets embedsmænd og The Copenhagen Centre er blevet bedt om at gå i gang med at forberede en formandskabskonference, den afholdes den 22. november, om netop virksomhedernes sociale ansvar.

Vi regner med, at konferencen bliver det sted, hvor kommissionens hvidbog bliver offentliggjort, og det betyder, at konferencen bliver et omdrejningspunkt for den europæiske debat om virksomhedernes sociale ansvar.

Men det skulle også gerne give os anledning til at sætte et klart fingeraftryk på den debat. For mig er det som sagt vigtigt, at vi får bredt debatten ud til politikere, organisationer, ngo'er, investorer, alle de såkaldte stakeholders, som er blevet så vigtig en del af virksomhedernes virkelighed.

Men jeg tror også, det er vigtigt, at vi husker på, at det er virksomhederne og deres vilkår, der er udgangspunktet. Derfor er der for det første god grund til at se på, hvordan vi kan støtte de små og mellemstore virksomheder, der jo udgør langt den største del af erhvervslivet både her og i det øvrige Europa.

For det andet, at vi interesserer os for, hvordan virksomhedernes sociale ansvar kan styrke virksomhedernes konkurrenceevne; det tror vi jo på, men endnu ved vi for lidt om det. Det vil ikke alene være et godt argument over for de mange virksomheder, der endnu ser med en god portion sund skepsis på, om det nu også er forretningsmæssigt fornuftigt.

Det vil måske også kunne hjælpe til at forstå, hvordan virksomhedernes sociale ansvar kan bidrage til EU's målsætning om at blive den mest konkurrencedygtige, men samtidig socialt bæredygtige region i verden.

Tak for ordet.

Ordstyrer:

Tak til beskæftigelsesministeren, og så skal vi have direktør Palle Juliussen fra Post Danmark.

Palle Juliussen (direktør, Post Danmark):

Også tak fra min side for at få lejlighed til at komme og fortælle lidt om, hvordan vi arbejder med det sociale ansvar i Post Danmark.

EU-Kommissionen har i grønbogen givet en meget bred ramme for virksomhedernes sociale ansvar. Med den ramme vil jeg sige, at det sociale ansvar ikke er noget nyt begreb i virksomheden Post Danmark. Det har vi faktisk arbejdet med i mange år, og det kommer nok af, at vi har været en virksomhed, som har været baseret på livstidsansættelser. Det har derfor været naturligt for os at hjælpe de medarbejdere, som af forskellige årsager kom i en situation, hvor de ikke kunne yde en fuld indsats på arbejdspladsen, eller der kunne være andre problemer, som vi hjalp med.

Det har der været en lang tradition for. Vi har ikke tidligere kaldt det et socialt ansvar, men vi har anset det for at være et led i en ansvarlig arbejdsgiverpolitik.

Med vore 30.000 ansatte i Post Danmark er alene den interne dimension af det, der kaldes virksomhedens sociale ansvar, en meget stor udfordring og en stor opgave for os.

Post Danmark er jo en virksomhed, som virker på et forretningsmæssigt grundlag, og derfor er konkurrenceevnen, konkurrencedygtigheden vigtig for os. Det er også for os naturligt, at vores sociale ansvar skal være en del af konkurrenceevnen; konkurrenceevnen må være et udgangspunkt for vores indsats.

Derfor har vi også det sociale ansvar som et led i vores ledelse, og det kan jeg vise ved hjælp af denne slide, som fortæller noget om grundlaget for ledelse i Post Danmark. Vi har opbygget ledelsen efter det, som kaldes Excellence Modellen, som er udviklet af nogle store europæiske virksomheder. Den siger i al sin enkelhed, at hvis man vil have gode resultater på bundlinjen, er det også nødvendigt at have gode medarbejderresultater, det er nødvendigt at have gode kunders resultater, og det er nødvendigt at have gode samfundsresultater. Det er her, vores sociale ansvar kommer ind, det er her, det tæller med. Derfor kunne det sociale ansvar hos os også godt omdøbes til noget med samfundsmæssigt engagement, for det er her, vi stiller vores mål op, det er her, vi evaluerer, om vi også når de mål, så vi når vores bundlinjeresultat.

I Post Danmark opfatter vi ikke vores sociale ansvar som noget, der er pålagt os udefra. Som allerede nævnt har vi arbejdet med det gennem mange år. Det er en del af vores grundlæggende værdier, det indgår i vores personalepolitik. Man kan se, at det sociale ansvar er én ud af de værdier, vi lægger til grund for alle vores personalemæssige handlinger, og når man ser, hvad der gemmer sig bag udsagnet: social ansvarlighed, så er det også mange af de ting, som indgår i grønbogen om rammen for virksomhedernes sociale ansvar, nemlig at vedligeholde og fastholde medarbejdernes værdi på arbejdsmarkedet, altså ikke kun i Post Danmark, men også bredt på arbejdsmarkedet. Det er at modvirke udstødelse af medarbejdere, det er at sikre integration af marginaliserede medarbejdere, det er at sørge for, at vi har et sikkert og sundt og udviklende arbejdsmiljø, og det er hensyntagen til familie- og fritidsliv. Det er altså en del af vores grundlæggende værdier, som vi arbejder med.

Vores mål med det sociale ansvar er i høj grad at gøre en forebyggende indsats. Det er der, vi kan opnå nogle gode resultater, og i den forebyggende indsats er arbejdet med et sikkert og sundt arbejdsmiljø meget væsentligt, meget centralt. Hos os har vi et arbejdsmiljøsystem, som gør, at den indsats, der gøres ude på arbejdspladserne, altså ikke er noget, som arbejdsmiljøkonsulenter eller sikkerhedsrepræsentanter alene tager sig af, næh, det er en del af medarbejdernes dagligdag i de arbejdsteam, de arbejder i.

Når man taler om at fastholde medarbejdere på arbejdspladsen, så er sygefraværet et område, vi gør meget ved, og det skyldes, at der bag sygefravær mange gange ligger nogle problemer, som man kan løse, hvis man kommer i en dialog med medarbejderne.

Vi tager også den eksterne dimension alvorligt. Vi tager mange ind udefra, både medarbejdere med anden etnisk baggrund og også personer, som ellers ville have svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet. Det gør vi ved hjælp af programmer med jobtræning, og det gør vi gennem virksomhedsrevalidering.

Af den slags ordninger har vi i Post Danmark i dag 1.182 aftaler i alt, når vi gør det op på den måde, det er beskrevet i rammen for virksomhedernes sociale ansvar. Jeg tror sådan set, at vi har mange flere ordninger, men det her er konkrete aftaler, hvoraf langt størsteparten qua vores mange medarbejdere er interne, men vi har dog også en pæn del, 225 aftaler som kommer udefra.

At der virkelig sker noget på et år, kan man se af, at i 2001 har vi faktisk lavet 1.118 nye aftaler, og vi har 1.027 ordninger, som er gennemført, og mange af de aftaler, vi har haft med udefrakommende i en jobtræning, har senere kunnet ansættes i virksomheden.

De aftaler, vi laver, kan have forskelligt indhold. Det kan være et spørgsmål om nedsat arbejdstid med fuld løn, fordi man i en periode ikke kan klare en fuld arbejdsindsats, det kan være et spørgsmål om at omplacere til andet arbejde, det kan være et spørgsmål om at rotere mellem to forskellige arbejder, som man bedre kan klare på den måde. Det er typisk tidsbegrænsede aftaler.

Vi har også nogle varige aftaler, hvor vi omskoler og uddanner en medarbejder til en ny slags arbejde, vi har fleks- og skånejob og også job, hvor vi får tilskud fra det offentlige. Desuden har vi seniorordninger for ældre med helbredsproblemer, hvor vi kan tilbyde arbejde på nedsat arbejdstid eller med nedsat arbejdskraft.

Så har vi også aftaler med udefrakommende, som jeg allerede har været inde på, og der har vi mange, som efter en jobtræningsperiode kan ansættes i virksomheden.

Vores arbejde med det sociale ansvar har vist os, at det ikke kan drives med gode resultater, uden at man samarbejder med kommunerne. Vi har et meget bredt samarbejde med faktisk alle landets kommuner, fordi vi jo er en virksomhed, der er overalt i Danmark.

Vi fandt ud af for et par år siden, at hvis vi virkelig skulle have resultater frem af det her arbejde, så gjaldt det om at komme i tættere dialog med kommunerne. Mange gange kunne det nemlig være sådan, at med det problem, vi stod over for i en kommune, skulle vi henvende os flere forskellige steder i kommunen, og det var måske lidt vanskeligt for os udefra at se, hvor vi skulle hen, og hvordan vi fik det koordineret. Omvendt var der også mange kommuner, som måske ikke helt kendte de arbejdspladser, vi udgjorde, og hvilke muligheder, der lå i det.

Derfor begyndte vi at lave partnerskabsaftaler med kommunerne, og vi er i dag oppe på at have 175 partnerskabsaftaler, altså 175 kommuner, som vi har en dialog med om alle de opgaver, der ligger inden for socialt ansvar, og det er vi rigtig godt tilfreds med. Det er en metode, som kan anbefales til andre virksomheder, og jeg vil sige, at det ikke så meget er indholdet i aftalerne, det er lige så meget den proces, som fører frem til, at vi har en enkelt person eller to i kommunen, som vi kan holde os til, som koordinerer det hele, og som også kender de arbejdspladser, som er i kommunen inden for Post Danmarks område.

Endelig vil jeg sige, at vi er en virksomhed, som også i de kommende år skal kæmpe om de små årgange, og vi vil få flere medarbejdere med anden etnisk baggrund. Vi har allerede en del, og denne overhead viser, at vores største fagforbund, SiD, i deres fagblad skriver om medarbejdere med anden etnisk baggrund og kalder det »Integrationsproblemer og succeshistorier«. Det viser selvfølgelig, at der både er problemer med det, men der er også mange succeshistorier, og det viser også, at vores fagforbund går aktivt ind i arbejdet med det sociale ansvar med integration. Vi har på centralt hold en arbejdsgruppe, hvor alle organisationer er repræsenteret, hvor vi gennemgår de forskellige forhold og de forskellige problemer i tilknytning til vores sociale ansvar.

Jeg kan sige, at problemerne i forhold til succeshistorierne ikke er i og overvægt, det er ikke sådan, at vi har centrale programmer for integration; det klares ude på arbejdspladserne helt konkret.

Ordstyrer:

Tiden holdes jo flot. Tak for det.

Jeg annoncerede tidligere, at der var udskiftning på LO-siden, og at Niels Sørensen ville erstatte Marie-Louise Knuppert, men det bliver i stedet sektionsleder i LO, Bernt Fallenkamp.

Så kan jeg i øvrigt undskylde på vegne af Socialudvalgets formand, hun er faktisk også syg i dag, så vi klarer den på anden vis med repræsentation fra Socialudvalget.

Men ordet er dit, Bernt. Velkommen til.

Bernt Fallenkamp (sektionsleder, LO):

Det er ikke, fordi vi er gået helt i koma over finansloven, at Marie-Louise ikke kunne komme her til morgen, men jeg vil prøve at tage over.

Jeg leder vores arbejde, når vi har med samfundsansvar at gøre bredt i LO, og mit udgangspunkt i dag vil være at give nogle få billeder af, hvorfor vi gør det her, og hvilke perspektiver der kunne være i det?

For at man kan tage en ordentlig diskussion af det, er det utroligt vigtigt at kigge lidt på, i hvor høj grad man er enig om, at der er et problem. Jeg tror nemlig, at hele diskussionen om bæredygtighed, hele diskussionen omkring socialt

ansvar for øjeblikket lider af, at der ikke er klarhed hos de forskellige parter over, hvilket omfang og hvilken karakter problemet har.

Man kan jo starte ét sted, nemlig ved den 11. september, hvor det efter vores opfattelse blev skåret ud i pap, at der var en langt, langt bredere verdensomspændende social problemstilling, end vi måske helt havde næse for.

Hvis man drejer næsen i miljøets retning, er der jo også for øjeblikket i Danmark, i EU og globalt meget forskellige opfattelser af, hvor store problemerne er omkring miljøet. Vi er af den opfattelse, at der er nogle meget væsentlige problemer, både her og når det gælder det sociale ansvar.

Man kunne så spørge: Hvordan ser folk på det her ude i den store verden? Der er det vores opfattelse, at hvis vi kigger på de store virksomheder, både i Danmark og i EU og i hele verden, hvis vi kigger på udviklingen hos forbrugerne, og hvis vi kigger på udviklingen hos investorerne, så er der meget, der peger på, at der både er et problem, og der er et meget væsentligt træk internationalt med hensyn til at indse et meget bredere socialt ansvar, end vi hidtil overhovedet har set.

Jeg tror, man i den sammenhæng skal passe meget på med at lade sig rive med af tilfældige statistikker, der siger, at nu er det økologiske forbrug - for bare at tage en parameter omkring miljøet - gået tilbage fra forrige år til sidste år. Det er jo lidt, ligesom da folkeskolen for en årrække siden nedlagde skoler, fordi børnene ikke rigtig var udvoksede og skulle i skole endnu.

Der, hvor jeg vil hen, er, at vi skal have et helt andet tidsperspektiv på, hvad det er for nogle problemer, vi bevæger os i, og hvornår de slår igennem.

Hvis man ser på udviklingen omkring forbrugernes indstilling til socialt ansvar, miljømæssigt ansvar, sågar arbejdsmiljømæssigt ansvar, kan vi se en meget, meget klar udvikling over en årrække. Det er i øvrigt noget, EU startede med at undersøge, da de bevægede sig ind i feltet her for nogle år siden, og det er dokumenteret ganske godt.

Vi hilser derfor den grønne bog, som er lagt ud fra EU's side omkring socialt ansvar, meget velkommen. Den er jo særegen, den er fuldstændig unik, for den er skrevet på basis af en politisk, europæisk diskussion af nogle mennesker, nemlig EU's toppolitikere, der for et par år siden sagde, at her er der et meget, meget stort problem, ikke bare et mellemstort problem. Det var det sociale topmøde i Lissabon, der gav en helt række interne processer i EU og en hel række forskellige forhold, som gjorde, at det godt kan være, at der er politikere i Danmark, der ikke er enige i, at her er der et meget alvorligt problem, men der er heldigvis ikke ret mange i EU. Det er stort set vores vurdering for øjeblikket omkring det sociale ansvar og vigtigheden af det.

Vi har selvfølgelig kunnet se nogle smågniderier mellem Generaldirektoratet for Erhvervs politik og Generaldirektoratet for Beskæftigelse og Sociale Anliggender i EU om, hvorvidt der nu er et problem eller ej, men på det politiske niveau er vi helt klart af den opfattelse, at der er et spor trukket af forbrugere, internationale investorer, store virksomheder og de førende europæiske politikere.

Vi synes, det er et problem, hvis ikke vi lægger os med i det kølvand, for vi er jo ved at sakke agterud allerede nu f.eks. omkring finansloven, hvor den eksisterende regering måske overvejer at modificere nogle af de glimrende initiativer, der faktisk er lagt frem i et relativt bredt samarbejde de senere år. Men det er en anden sag.

Selve definitionen af det sociale ansvar er også meget, meget vigtig at holde fast i. Det startede i Danmark med at være en meget snæver sag, for vi bruger jo ordet social på en helt anden måde, end det engelske ord social bruges, og EU-grønne bogen har taget afsæt i den brede forståelse af ordet social. I Danmark bruger vi det i en, kan man sige, lidt klassisk afgrænset betydning. I EU omfatter socialt ansvar i den grønne bog, der er udgivet, hele spektret spændende fra kompetenceudvikling, viden, ydre miljø, arbejdsmiljø til det klassiske sociale ansvar, og det er meget vigtigt at holde sig for øje, når vi snakker om de her ting.

Dermed signalerer vi også fra LO, at vi lægger os op omkring en forståelse af det, man kunne kalde en bæredygtig virksomhed, udviklingen af et bæredygtigt samfund med en langt bredere forståelse af, hvad det er for nogle ting, der understøtter hinanden på virksomheden, på markedet og i samfundets udvikling som sådan.

Det lægger meget fint op til det topmøde, der skal holdes nu om et år i Johannesburg omkring bæredygtig udvikling, hvor man mødes med miljødiskussionen, der jo også startede snævert for et årti siden. Man har faktisk set det snævre sociale spor og det snævre miljømæssige spor udvikle sig over et årti. Dagsordenen for topmødet i Johannesburg er bredere end CO₂-rater, og det vil være endnu bredere i løbet af en ganske kort årrække, er vores vurdering.

Vi undrer os over, at vi ikke ser et stærkere træk fra en række danske virksomheder, ikke kun de store virksomheder. Der er jo masser af knaldgode virksomheder, der gør en indsats, men vi undrer os over, at vi ikke ser et meget stærkere træk

fra arbejdsgivernes organisationer i denne her sammenhæng, og vi undrer os over, at virksomhederne ikke ud fra en langsigtet konkurrencevurdering bider langt hårdere til med at tage udfordringen omkring det brede sociale ansvar op.

Det er vores vurdering, at hvis man vil udvikle en moderne virksomhed bare i et lidt længere perspektiv, så kan man ikke gøre det og være konkurrencedygtig her i Danmark ud fra en snæver omkostningsbetragtning omkring lønninger og skatteforhold, som vi f.eks. ser i den seneste erhvervspolitiske diskussion.

Vi har jo oplevet en ændring både under borgerlige og socialdemokratiske regeringer med hensyn til forståelsen af erhvervspolitikken de sidste 10-20 år henimod en langt, langt bredere forståelse af, hvad det er for nogle instrumenter og mekanismer, man skal bringe i brug.

Jeg tror, det vil være meget uheldigt ikke at holde fast i den brede tilgang til socialt ansvar som et konkurrenceparameter, der derfor også skal understøttes i såvel erhvervspolitikken som socialpolitikken, kompetencepolitikken og miljøpolitikken - hele vejen rundt. Men i den kommende tid må vi tage nogle nærmere snakke om, hvordan man kan lande det på en fornuftig måde.

Det, der jo er udgangspunktet, hvis vi går ud og ser på mange virksomheder, er jo, at der er en gryende diskussion i topledelseerne på direktionsgangene omkring: Hvad vil det sige at drive en virksomhed? Hvorfor driver vi en virksomhed?

Selve værdigrundlaget er efter vores opfattelse under forandring. Selvfølgelig er en virksomhed oftest sat i værk for at tjene penge hjem, men vi ser en klar tendens blandt topledelseerne til at melde klarere ud med, at pengene i sig selv gør det ikke. Det er et karakterskift fra at betragte virksomheden som en ren pengemaskine og til at betragte den som værende en samfundsaktør, hvilket der er mange fine virksomheder, der rent faktisk opfatter sig selv som i dag. Jeg tror, at det er et skift, som vil række langt videre, end vi måske forstår i dag.

Hvad skal vi så gøre ved det her? Jamen vi skal holde fast i det spor, der er lagt, som jeg sagde, både af borgerlige og socialdemokratiske regeringer, i en række sammenhænge. Det betyder, at vi må sætte os ned og kigge på, hvordan vi kan understøtte tingene fra organisationernes side, fra regeringens og ministeriernes side som en bred sag, der i sidste ende er en vind-vind-situation. Det kan kun være en vind-vind-situation, hvis man sætter sig ned og kigger på, hvordan man kan udvikle en virksomhed fornuftigt nu til dags.

EU ligger helt fremme i denne diskussion trods en række interne diskussioner både selvfølgelig på det politiske niveau, men frem for alt nede i det store EU-apparat.

De har i de sidste år med meget stor interesse fulgt den danske diskussion og den danske udvikling. Det er jo sådan, at Danmark lå - jeg tror ikke, vi gør det længere - på plads nr. 1, 2 eller 3 med hensyn til at få placeret det internationalt toneangivende institut i certificering og standarddannelse for, hvad socialt ansvar er. Det er afhængigt af, at man fra statens side går ind i udviklingssammenhænge og støtter op omkring sådanne nogle ting. Det er afhængigt af, at vi fra organisationernes side tager bolden op. Sådanne nogle ting kan hænge i en tynd tråd i disse tider, og det tror jeg også er meget vigtigt at være opmærksom på.

Vi har lavet en lille debatavis omkring noget af det, jeg har snakket om her, og den ligger på bordet uden for salen.

Ordstyrer:

Tak for det.

Jeg skylder måske også lige at sige, at der bliver taget referat af selve høringen her, og man vil kunne rekvirere referatet i Europaudvalgets sekretariat i Folketinget. Vi sender det ikke ud i hovedet på alle, for hvis ikke man er interesseret, skal man ikke kvæles i papir.

Så skal vi til den anden side af bordet, arbejdsmarkedet, og det er så Dansk Arbejdsgiverforening ved direktør Henrik Bach Mortensen.

Henrik Bach Mortensen (dir., Dansk Arbejdsgiverforening):

Tak for invitationen til at være med her i dag og præsentere arbejdsgivernes syn på EU-Kommissionens grønne bog.

Lad mig fra starten sige, at fra arbejdsgiverside deltager vi meget gerne i den debat, Kommissionen har rejst, for det er betydningsfulde emner, det drejer sig om.

Det er jo en bred debat, som rummer mange elementer. Det er der flere, der allerede har været inde på, og i virkeligheden er det lidt forvirrende, at grønbogen i den danske oversættelse handler om virksomhedernes sociale ansvar. Indholdet svarer i hvert fald slet ikke til det, vi her i landet normalt kalder socialt ansvar eller socialt engagement. Som vi har været inde på, er dagsordenen langt bredere og dækkes faktisk meget bedre af et begreb som »samfundsmæssigt engagement«. Men det gør ikke emnerne i grønbogen mindre relevante for virksomhederne at forholde sig til.

Som vi ser det, er virksomhedernes grundlæggende samfundsmæssige rolle at producere varer og tjenesteydelser og skabe et sundt økonomisk fundament for både virksomhederne selv og for det samfund, som de er en del af. Hensynet til virksomhedernes evne til at konkurrere må derfor være udgangspunktet for enhver diskussion om deres samfundsmæssige engagement.

Debatten om grønbogen og de initiativer fra EU-siden, den kan resultere i, bør derfor tage udgangspunkt i respekten for, at virksomhederne og deres interessenter og de offentlige myndigheder spiller forskellige roller.

Det har altid været en nødvendig forudsætning for at drive virksomhed, at man er engageret i medarbejdernes velbefindende og i udviklingen i det samfund, der omgiver virksomheden. Derfor rummer diskussion om virksomhedernes samfundsmæssige engagement sådan set ikke noget grundlæggende nyt.

Jeg vil også godt sige, at det er et vellykket samfundsmæssigt engagement, samfundsmæssigt bidrag, at de private virksomheder i Danmark har skabt næsten 2 millioner arbejdspladser med alle de sociale og økonomiske fordele, der følger for de mennesker, der er involveret, og med den velstand det skaber i samfundet.

Jeg vil også sige, at det er en kortsigtet og utilstrækkelig løsning at tro, at man blot kan overlade flere og flere samfundsmæssige opgaver til virksomhederne og alene lade det være op til virksomhederne at håndtere de problemstillinger, som vi allerede har været inde på, og som f.eks. globaliseringen afføder.

Virksomhedernes primære samfundsmæssige opgave må være at producere varer og tjenesteydelser, sådan at der skabes et sundt økonomisk fundament for samfundet.

Når det er sagt, vil jeg også sige, at de fleste virksomheder jo allerede forholder sig aktivt til en række af de emner, som grønbogen med sin brede dagsorden rummer.

På nationalt plan hører de kommende års truende mangel på arbejdskraft til et af de forhold, som gør det særlig relevant for virksomhederne at gå ind i et meget tæt samarbejde bl.a. med lokale offentlige myndigheder for at afsøge mulighederne for i højere grad at kunne fastholde og rekruttere personer, som ikke besidder en fuld arbejdsevne.

Gennem de senere år har vi i DA meget intenst deltaget i den hjemlige debat om virksomhedernes sociale engagement, herunder ikke mindst mulighederne for et bedre samspil mellem virksomhederne og de offentlige myndigheder for på den måde at kunne give flere mennesker mulighed for at give et bidrag på arbejdsmarkedet.

Virksomhederne påtager sig først og fremmest deres samfundsmæssige engagement ved at leve op til national lovgivning og internationalt anerkendte standarder for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøkrav, regnskabsaflæggelse m.m. Men dertil kommer frivillige initiativer og samarbejdsformer, som ligger ud over det, lovgivningen stiller krav om.

For os og for de danske virksomheder er det helt naturligt at bidrage offensivt til den debat, som grønbogen rejser. Faktisk er det for os vigtigt at understrege, at det netop er og bør være en virksomhedsdagsorden.

Det er også vigtigt for os at bruge diskussionen til at fokusere på, hvad de forskellige aktører kan blive bedre til. Hvordan vi kan blive bedre til at samarbejde og udnytte hinandens kompetencer i et frugtbart samspil. Netop samspil mellem virksomhederne og de offentlige myndigheder er et af de områder, hvor vi mener, at vi fra dansk side har nogle spændende erfaringer at bidrage med i forholdet til de andre EU-lande.

De senere års udvikling af et mere rummeligt arbejdsmarked har jo netop været præget af grundlæggende respekt for de forskelligartede roller, som virksomhederne, som de offentlige myndigheder naturligt har. Der har været god vilje til at afprøve nye samarbejdsformer, som har kunnet være til gavn for alle parter.

I den forbindelse vil jeg meget gerne nævne de sociale koordinationsudvalg, altså det samarbejde, der foregår ude i kommunerne mellem de sociale myndigheder og parterne på arbejdsmarkedet. Det er en helt unik dansk konstruktion, som har været med til at fremme udvikling af det sociale engagement. Det har haft store nationale resultater til følge, resultater, som netop er skabt i kraft af det tætte, lokale samarbejde, resultater, som ikke ville være blevet opnået med en mere dirigistisk eller centralistisk metode, styret direkte fra lovgivningsmagten i København.

De konkrete indhøstede erfaringer kan bidrage til at skabe nye former for frivillige partnerskaber mellem virksomheder og offentlige myndigheder. Partnerskaber, der kan have en frugtbar indvirkning på problemløsningen i samfundet og på virksomhedernes muligheder for at fastholde og rekruttere arbejdskraft.

Når vi taler om EU's rolle på det her felt, er det vigtigt for os at understrege, at der ikke kan tænkes én enkelt model for virksomhedernes adfærd på de områder, vi har til diskussion her. De udfordringer, som de samfundsmæssige relationer stiller virksomhederne over for, er meget forskellige afhængig af de lovgivningsmæssige rammer i det enkelte land, virksomhedernes størrelse, hvad det er for en branche, man er i, hvad det er for et marked, man agerer på, osv.

Det, der fungerer i en større virksomhed, behøver ikke at fungere i den lille virksomhed. I større virksomheder vil det i mange situationer falde naturligt at formulere konkrete, nedskrevne politikker for håndtering af personspørgsmål, etiske problemstillinger, miljøspørgsmål osv., men det er typisk ikke tilfældet i de små virksomheder. Det er ikke et udtryk for, at små virksomheder ikke tager deres samfundsmæssige en gagement alvorligt, tværtimod. Som det også har været nævnt tidligere, viser Socialforskningsinstituttets undersøgelser, at engagementet i mindre virksomheder i mange sammenhæng faktisk er mindst lige så stort som i store virksomheder; det foregår bare på en mere uformel måde som en del af det daglige liv i virksomheden.

Den store variation mellem virksomhedernes aktiviteter på de her felter gør det også umuligt at fastlægge én brugbar fælles standard for regnskabsaflæggelse og afrapportering. På den anden side er virksomhederne i stigende grad opmærksomme på, hvordan deres adfærd bedømmes af offentligheden og af medierne og opmærksomme på behovet for, at de skal kunne kommunikere deres resultater ud. Manglende evne og manglende vilje til at leve op til egne erklærede værdier og målsætninger vil i de fleste tilfælde blive afsløret, og det vil være til skade for virksomhederne.

Men det er afgørende, at der er frit spillerum til at vælge den metode, som passer bedst til den enkelte virksomheds dagligdag, og som imødekommer behovet for kommunikation med eksterne interessenter i mere bred forstand.

Derfor skal de initiativer, som EU følger grønbogen op med, ikke have karakter af yderligere regulering af virksomhedernes forhold. Der vil tværtimod være en risiko for, at en sådan regulering vil kunne skade virksomhedernes udviklingsmuligheder, for der kan ikke laves en fælles model, som dækker alle EU-virksomhedernes behov eller udfordringer.

På den baggrund er det sådan set vanskeligt at se, at der er behov for nogen egentlig EU-ramme for aktiviteterne på områderne her. Fra DA's side mener vi derfor, at EU først og fremmest bør satse på at spille en vigtig rolle som formidler af gode erfaringer mellem virksomhederne indbyrdes og mellem virksomhederne og det omgivende samfund. Det kan f.eks. ske gennem udarbejdelse af landerapporter og eksempelsamlinger.

Der er klar efterspørgsel efter gode erfaringer, som sammenlignelige virksomheder har gjort sig, så den bør vi efterkomme i den her proces. EU vil også kunne følge grønbogen op med en stærkere inddragelse af arbejdsmarkedets parter på europæisk plan med hensyn til at give input til denne proces og til at bidrage med formulering af gode erfaringer.

Fra DA's side vil vi følge debatten op og levere de bidrag, som vi har mulighed for. Vi håber i den forbindelse, at der blandt de aktører i Danmark, der er interesseret i diskussionen, fortsat vil være interesse for en god dialog.

Vi håber også, at de aktiviteter, som f.eks. kommer til at foregå under det danske formandskab, vil kunne præges af netop de positive erfaringer, vi har gjort os her i landet inden for de områder, f.eks. det lokale samarbejde, og det sociale samarbejde om lokalt partnerskab m.v., som jeg har været inde på.

Tak for ordet.

Ordstyrer:

Tak for det. Så skal vi til kommunerne og til borgmester Erik Fabrin. Velkommen til.

Erik Fabrin (borgmester, næstformand i social- og arbejdsmarkedsudvalget, KL):

Også jeg vil gerne sige tak til Europaudvalget og Socialudvalget, fordi vi må være med i denne høring. Den korte version af mit indlæg er en tilslutning til de fire søjler eller principper, som beskæftigelsesministeren startede med her for nogen tid siden. Den lidt længere version, som er den, jeg nu går i gang med, vil være en redegørelse for de præmisser, konklusionen hviler på.

Set med KL's øjne er det positivt, at der med grøn bogens holdninger og tanker om virksomhedernes sociale ansvar nu på europæisk plan sættes konkret fokus på det vigtige tema.

Det er frugtbart, at grøn bogen netop betoner en række af de synsvinkler, som Danmark har en lang tradition for at arbejde med i forhold til det rummelige arbejdsmarked, og her tænker jeg især på forhold som det frivillige medansvar, den sociale dialog mellem de involverede aktører og partnerskabsaftaler.

En række af de indsatser, der lægges op til i grøn bogen, til støtte for virksomhedernes sociale ansvar er initiativer, der allerede arbejdes med på de kommunale arbejdspladser. Det er f.eks. aftaler om kompetenceudvikling, om seniorpolitik, rammeaftalen om det sociale kapitel og sygdomspolitikker. Sociale regnskaber med det formål at danne sig et overblik over den indsats, der gøres, for at skabe et attraktivt og socialt bæredygtigt kommunalt arbejds marked, indgår også i en række kommuners arbejde.

I kommunernes aktiveringsindsats lægger vi stor vægt på at samarbejde med arbejdsmarkedets parter om at få aktiveret gruppen af kontanthjælpsmodtagere til at få en plads på arbejdsmarkedet. Vi lægger netop vægt på, at aktiveringen skal ske i form af tæt tilknytning til det ordinære arbejdsmarked og altså på de almindelige private og offentlige virksomheder og arbejdspladser. Vi vil gerne undgå at etablere beskæftigelsesprojekter og kunstige foretagender i form af beskyttet beskæftigelse.

Dette stiller krav til virksomhedernes aktive medspil. Det kan i øvrigt godt være, at vi har behov for at kigge på lovgivningen om aktivering, som i en række sammenhænge står hindrende i vejen for det samspil mellem de private virksomheder, som står højt på både regeringens og kommunernes dagsorden.

Danmark høster megen anerkendelse for sin arbejdsmarkedsindsats, men selv de bedste kan forbedre sig. Der er således brug for en videreudvikling af aktiveringsindsatsen i form af en mere systematisk tilrettelæggelse af indsatsen. Der er et stærkt behov for at gå ad to spor:

Ét spor rettet mod dem, der er parate til arbejdsmarkedet, hvor der skal være fokus på den korteste og billigste vej til ordinær beskæftigelse. Og et andet spor til dem, som har sværere har ved det, og hvor det i højere grad drejer sig om at skræddersy en indsats til den enkelte.

Det er KL's opfattelse, at virksomhedernes sociale ansvar viser sig på mange måder, afhængig af f.eks. størrelsen af virksomheden, om det er en lille eller en stor virksomhed eller hvilken branche, virksomheden tilhører. Der kan også være store forskelle i de lokale og nationale forhold på tværs af EU. Virksomhedsbegrebet er mangfoldigt, og det må præge arbejdet i forhold til at skabe fælles rammer om virksomheders sociale ansvar.

Vi synes derfor ikke, det vil være hensigtsmæssigt, hvis der på EU-niveau fastlægges en snæver ramme, som virksomhedernes sociale ansvar skal udfolde sig inden for. Det frivillige ansvar skal derimod tage udgangspunkt i den enkelte virksomheds vilkår og forudsætninger, og KL er derfor ikke tilhænger af en fælleseuropæisk lovgivning inden for dette felt.

I grøn bogen lægges der op til at udvikle forskellige former for certificering og indikatorer for måling af virksomhedernes sociale ansvar. Det er vores opfattelse, at det er fint med forskellige redskaber til måling og til fremme af aktiviteterne, men det må ikke udvikle sig til omstændige systemer, hvor drivkraften er krav om kontrol. Heller ikke til omkostningsmæssigt dyre løsninger, som ganske almindelige små og mellemstore virksomheder ikke vil kunne finansiere, og som måske utilsigtet vil resultere i, at virksomhederne mister deres motivation.

Partnerskabsmodellen er vejen frem for at sikre et godt samspil mellem aktørerne og skabe gode forudsætninger for virksomhedernes indsats, dvs. samarbejdsaftaler mellem kommune, virksomheder og andre lokale aktører. Min pointe er, at der ikke findes én måde at tilrettelægge sådanne samarbejdsformer på, det må afhænge af de vilkår, behov og forhold, som findes lokalt.

KL har netop i efteråret afsluttet et samarbejde med seks kommuner: Brøndby, Gentofte, Helsingør, Hjørring, Randers og Århus, om partnerskaber og lokale beskæftigelsesstrategier. Projektet har været EU-finansieret med det overordnede formål at undersøge, hvordan den europæiske beskæftigelsesstrategi kan omsættes til lokale forhold, og hvordan de lokale beskæftigelsesplaner kan kvalificeres.

Resultaterne fra projektet viser netop, at der er forskel på, hvordan de involverede kommuner har valgt at tilrettelægge arbejdet. Der er f.eks. forskel på, hvilke typer af partnerskabsaftaler, der er indgået og ikke mindst, hvem der er målgruppen for samarbejdet. Ét sted har man indgået flere samarbejdsaftaler mellem kommunen og en række mindre virksomheder i kommunen, et andet sted er der indgået aftale mellem koordinationsudvalget og en meget stor privat

virksomhed. Et sted er målet for arbejdet at få unge flygtninge og indvandrere i arbejde, et andet sted at sikre jobtræning af kontanthjælpsmodtagere.

Styrken ved partnerskabsaftalerne er, og det uanset den lokale forskellighed, at samarbejdsaftalerne er med til at sikre, at der bliver sat og skabt en konkret ramme med nogle overordnede mål og retningslinjer for det lokale samarbejde med at øge beskæftigelsen.

Der sættes på den måde fokus på vigtige forhold, såsom formålet med indsatsen, rollefordeling, hvem gør hvad og hvornår. Denne ramme er med til at udvikle det positive og engagere et samarbejde, som er så afgørende for at fremme det rummelige arbejdsmarked og virksomhedernes sociale engagement.

KL ser frem til denne høring og til diskussionerne og argumenterne, og vi ser frem til at arbejde positivt videre med det her emne.

Ordstyrer:

Tak for det.

Sidste oplægsholder i denne runde er professor, dr.phil. Ole Thyssen fra Handelshøjskolen.

Ole Thyssen (professor, dr.phil. Handelshøjskolen i København):

Jeg siger også tak for indbydelsen, og jeg vil prøve at pege på nogle af de erfaringer, vi har draget fra arbejdet med etik og socialt ansvar på Handelshøjskolen i København.

Vi har i ca. 15 år arbejdet med det tema, først med kodeord som værdiledelse og etisk regnskab m.v., der så at sige alle sammen var fokuseret på den enkelte virksomhed og dens samtale med sig selv og sine parter.

I de senere år er det blevet udvidet på den måde, at også det mere globale spørgsmål om socialt ansvar er inddraget og hermed en lang række spørgsmål, der går ud over den enkelte virksomhed.

Ser man så på, hvad det egentlig er, det handler om med dette sociale ansvar, så er det jo en broget pakke for ikke at sige et mangeludvalgt uhyre. Det var på et tidspunkt spørgsmålet om, hvorvidt en virksomhed betalte skat eller ikke skat. I Danmark er det meget ofte et spørgsmål om det rummelige arbejdsmarked, om at inddrage personer, der ikke er hundrede procent effektive på arbejdsmarkedet. Det har også været i centrum for The Copenhagen Centre. Men også ting som menneskerettigheder og fagforeninger og miljø og den joker, der hedder etik, som altså ofte er et sært monstrum. Også det spiller en rolle, når man snakker om, hvad socialt ansvar egentlig er.

Men det afgørende er, at virksomheder så at sige skal påtage sig flere hensyn, eller at vejen til at tjene penge går over andre hensyn, således at man kun kan tjene penge, hvis man også gør noget andet. Det betyder også, at man ofte beder om, at der skal laves flere regnskaber, den tredobbelte bundlinje og andre af den slags ting nævnes, det vil sige, at det er en bredere dagsorden end blot den rent økonomiske.

Så er spørgsmålet: Hvad er det for mekanismer, der kan drive det her frem? Ser man på debatten her, men også på grønbogen, så er der et grundspørgsmål, og det er: Frivilligt eller ikke frivilligt? Det er på én eller anden måde det sted, hvor alle landene skilles. Ligeledes her i debatten.

Jeg vil nævne en ekstra mekanisme. På den ene side har man altså markedet, og så har man staten med kontrol, og så har man en tredje, der ikke nævnes så ofte, men som jeg vil kalde for massemediemekanismen.

Ser man på det frivillige, så siger man: Markedet kan selv håndtere det her. Det er sådan set en slags »win-win«-situation, hvor virksomheder af egen drift påtager sig hensyn, fordi det kan betale sig. Det kan betale sig for deres image, man kan se, at man ikke længere er en ø, man står ikke bare isoleret, man er en del af en sammenhæng, og det er vigtigt at påtage sig udvidede hensyn.

Man vil gerne tiltrække medarbejdere. Man bliver måske presset af den størrelse, der hedder den politiske forbruger, som ingen har set, men som vi alle sammen læser om, og så er det altså spørgsmålet om, hvilket sigt vi arbejder med. Er det et kort eller langt sigt? Er det her og nu-bundlinjen inden for tre måneder, eller er det de næste 20 år? Skal vi også arbejde om 20 år, og hvad vil det kræve af os at være virksomhed?

Volvo har f.eks. accepteret, at de må arbejde med i den proces, der handler om at få bilerne ud af byerne, og det er jo lidt ejendommeligt for en bilvirksomhed, men de ved godt, at hvis ikke de selv er med i den proces, så vil de blive ramt af krav udefra og altså stå dårligere i situationen.

Spørgsmålet er selvfølgelig, hvor langt den mekanisme rækker, og det vil jeg komme tilbage til.

Den anden mekanisme hedder staten. Den har vi jo hørt vores minister og andre sige ikke så pæne ord om på trods af, at man som minister er en statsrepræsentant, men det afgørende er her, at der er en idé om kontrol, der puster til det klassiske fjendskab mellem det frie marked og staten. Dvs. den liberale idé om, at markedet kan styre sig selv, og at man derfor skal holde sig staten fra livet, og spørgsmålet er: Kan man det på områder, der er så omfattende som det, vi snakker om her?

Den sidste mekanisme hedder massemedier. Den handler om, at man i kraft af eksponering af virksomheder i massemedier kan skabe forlegenhed hos disse virksomheder, måske ligefrem skandaler, således at man for at undgå at komme i gabestokken påtager sig hensyn. Ikke fordi man gerne vil, men fordi man hader ideen om at stå så at sige blottet med en skandalesag hængende over hovedet. Det er noget, der kan være svært at gennemskue, og det er risikabelt for en virksomheds image.

Alle de tre mekanismer - markedet, staten og massemedierne - har problemer. Med hensyn til markedet er der det problem, at der ikke er nogen automatisk koordinering mellem økonomiske hensyn og sociale hensyn. En privat virksomhed lever ikke for at løse beskæftigelsesproblemet. Den skal ansætte de mennesker, den selv skal bruge. Hvis der altså er en mangel på spontan harmoni, er der ikke nogen usynlig hånd, der garanterer, at virksomheder, der går efter egen fordel, også gavner samfundet på kort eller lang sigt. Man kan altså forestille sig en meget svingende indsats alt efter, hvad der gavner her og nu.

Med hensyn til staten er problemet selvfølgelig, som det er blevet nævnt, at der er et stort og et tungt bureaukrati, der måske ikke vil være særlig sensibelt over for de mange hensyn, den enkelte virksomhed - privat, offentlig, stor eller lille og også branchefæhængig - er udsat for.

Med hensyn til massemedierne er de jo en flygtig sag. De tager det op, de mener, der er dækning for, og det kan ganske ofte være tilfældigt. I den store sag om pension og etik i 1997 så man faktisk, at de virksomheder, der var længst fremme med at markere etiske hensyn, PFA og KP, var dem, der fik flest hug. Jo mere man eksponerer sig, jo mere er der at hugge efter, og der vil massemedierne ganske ofte bide til bolle med stor tilfredshed og vampyragtige tænder, og derfor er der måske en tendens til, at man gerne vil gemme sig, fordi det er risikabelt at påtage ekstra hensyn og gøre det synligt.

Men så er spørgsmålet: Hvad er egentlig muligheden for at gøre en indsats her? Der er det selvfølgelig afgørende, at der findes internationale standarder, som på en eller anden måde sætter dagsordenen for, hvad det er for krav og gør det muligt for virksomhederne at sammenligne sig indbyrdes og måle deres resultater.

Disse standarder skulle gerne være troværdige. Det skal ikke bare være noget, man kan smykke sig med, uden at det betyder noget. De skal også meget gerne være enkle og let aflæselige. Det er indlysende, at hvis det er en fabelagtig teknisk kompliceret sag at leve op til dem og gennemføre dem, er det svært at se, også for den almindelige forbruger, hvad der egentlig gemmer sig bag det her.

Så det er et komplekst spørgsmål, og jeg vil tro, at der for det første ikke er nogen vej uden om at sige: Det her handler i bund og grund om politiske målsætninger, som det ikke er op til den enkelte virksomhed spontant at leve op til, det vil sige, at vi ikke kommer uden om en vis form for politisk regulering. Det er min fornemmelse, at det er politiske målsætninger, og derfor skal der også en vis form for politisk indsats til, hvad enten man er liberal eller socialdemokratisk i sin grundorientering.

Det betyder også, at der er et meget stort behov for, at også en lang række analyseinstitutter kommer med deres bud på, hvad der er de gode praksiser, og hvad standarderne skal være, så der skal i de kommende år, og der vil i de kommende år komme mange bud på en troværdig standard. Der her handler om den lange vej gennem de tusind konferencer. Det lyder skrækkindjagende, og er det også. Men det er den vej, det skal gå, og der utrolig mange hensyn skal koordineres, og der skal være partnerskaber og store rammer og små muligheder for justeringer. Vi står altså over for en lang, sej og utrolig uheroisk proces, som jeg byder velkommen, for det er den måde, hvorpå man klarer dette uden katastrofer.

Tak for jeres opmærksomhed.

Ordstyrer:

Det er ikke altid særlig taknemligt at være den sidste på talerlisten, men det lykkedes jo godt her.

Nu er vi igennem første runde, og der er kaffepause, til klokken er 10.40.

Når vi kommer ind igen, er det ordførerne for partierne, der dels skal stille spørgsmål og dels komme med nogle kommentarer, og jeg vil foreslå, at vi gør det sådan, at inden vi åbner hele panelet én gang mere, så tager vi i hvert fald tre spørgsmål ind fra salen, så ser vi, hvor langt det rækker.

Men nu er der altså kaffepause.

KAFFEPAUSE

Ordstyrer:

Så tager vi fat på anden halvleg.

Da vi jo har nogle nye ordførere her i forbindelse med afholdelsen af høringer, vil jeg sige, at der både er mulighed for at komme med et indlæg, der er færdigskrevet hjemmefra, for at stille spørgsmål og for at komme med kommentarer. Ideen er netop, at vi også som folketingsmedlemmer skal lytte til den debat, der er, med den risiko der er for, at vi bliver klogere af de fantastisk gode input, vi altid får udefra og så prøve at komme videre i selve processen her. Så I vælger selv formen.

Den første, der er på, er Irene Simonsen, og jeg vil bede dig om at komme herop.

Irene Simonsen (V):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg synes, det har været nogle rigtig gode indlæg, og jeg synes også, at grønbogen har været interessant læsning. Samtidig vil jeg også sige, at den er meget forkromet sat op i forhold til, kan vi sige, den fortolkning, vi har af det her i Danmark. Der er mange gode intentioner i det, og det er meget bredt. Men hvis vi skal kigge på den situation, vi har lige nu p.t. i Danmark, og hvad vi har brug for, så er det et rummeligt arbejdsmarked, der fylder meget for os.

Der er jeg da meget bekymret for, om vi kan gøre det ved at lave nogle fælles EU-regler for at få folk integreret på arbejdsmarkedet og fastholde dem på arbejdsmarkedet. Jeg tror, at det at få folk ind på arbejdsmarkedet, det at fastholde dem, også har meget med kultur at gøre, og der er landene jo forskellige i EU.

Så jeg tror, det er meget vigtigt, at vi beholder det her, hvor der foregår en udveksling af erfaringer, så vi lærer af hinanden, men med stor hensyntagen til de forskellige arbejdskulturer vi har.

Jeg synes, det var også meget interessant og spændende at høre direktøren for Post Danmarks indlæg om den store indsats, man har gjort hos dem, både for at fastholde medarbejdere ved at lave en seniorpolitik og med at integrere nye medarbejdere. Det er jo virkelig det, vi har brug for i fremtiden, og vi ved, at der er brug for at få belyst, hvad virksomhederne kan gå ind og gøre i det her.

Det er også fuldstændig rigtigt, som direktøren siger, at det er konkurrenceparametrene, der må stå øverst. Der er jo ingen virksomheder, der kan gå ind og tage et socialt ansvar, hvis det samtidig forringer deres egen konkurrenceevne, og det skal vi som politikere, der skal ind og arbejde med det her og lovgive på området, virkelig være opmærksom på. Det skal også være attraktivt for virksomhederne at gå ind og løfte de sociale ansvar.

I øvrigt synes jeg - ud fra den hverdag jeg har, og de virksomheder, jeg møder - at der er mange gode historier omkring det sociale ansvar ude i virksomhederne, specielt i de små og mellemstore virksomheder, og det er så her, jeg kan blive lidt bekymret, når jeg læser grønbogen. Jeg tror, vi skal være meget opmærksom på, at i et land som Danmark, hvor der jo er mange små og mellemstore virksomheder, er det uhyre vigtigt, når vi laver noget og sætter initiativer i gang, at det ikke er behæftet med administrativt bøvvl og bureaukratisk offentligt værk. Det er meget vigtigt, at vi tager udgangspunkt i de individuelle virksomheder, og den dagligdag de har og skal have til at køre. Derfor synes jeg, det er så fantastisk godt, at vi har fået startet partnerskabet med kommunerne og virksomhederne, og det er også det, vi skal bygge videre på.

Det, jeg blot hører, når jeg er ude at tale med virksomhederne, er, at det er utrolig vigtigt, at det partnerskab bliver etableret meget enkelt, og at der er få kontaktpersoner og en god opbakning til virksomhederne. Så er de parate.

Vi har så det problem, at de små og mellemstore virksomheder ikke er så gode til at formidle de gode historier. Vi kunne godt have brug for at sætte flere hjul i gang med at fortælle om, hvor attraktivt det kan være - også som et

konkurrenceparameter - at man tager et socialt ansvar som virksomhed. Her vil jeg da gerne appellere til arbejdsgiverorganisationerne og til LO, at de netop får nogle af alle de her gode historier frem, så vi kan få hjulene til at køre endnu stærkere, end de gør i dag.

Så vil jeg gerne stille et spørgsmål til samtlige i panelet: Hvad vil I gøre, og hvordan vil I, kan vi sige, accelerere formidlingen af de her gode historier ud til virksomhederne om, hvordan det her også kan være et konkurrenceparameter, men i øvrigt formidling ud til hele samfundet om de gode historier, vi har i de virksomheder, hvor det finder sted allerede nu? Tak.

Ordstyrer:

Der er en del ordførere, der har meldt afbud, men vi hopper lidt rundt i rækkerne her efter en anden kategori end normalt. Den næste, jeg giver ordet, er Charlotte Dyremose fra Det Konservative Folkeparti, som også er, forstår jeg, næstformand i Socialudvalget, ikke?

Charlotte Dyremose (KF):

Jeg siger tak for ordet. Jeg synes, det har været meget spændende at opleve debatten, og jeg synes også, det har været spændende at opleve, hvordan der er et generelt ønske om, at det her skal foregå på en temmelig frivillig basis. Vi har allerede i dag nogle virkelig gode eksempler på, hvordan det sociale ansvar bliver taget meget seriøst i danske virksomheder, og jeg mener, at det er vigtigt, at vi i Danmark kan være med til at vise og så i andre lande og i andre sammenhænge, at det her kan foregå på frivillig basis uden en masse bureaukrati.

Der er en række opgaver, som ikke kan løses med traditionelle midler, og derfor er vi nødt til appellere til virksomhedernes samarbejdsvilje og -evne. Det har vist sig, at vi i Danmark ikke bare har almindelige skånejob, men et utal af uformelle skånejob uden statslige tilskud, og det synes jeg, vi kan være stolte af her i Danmark.

Jeg bemærkede ligeledes, hvordan det fra Post Danmarks side blev sagt, at man ikke opfatter det med det sociale ansvar som et udefrakommende krav, men at det er noget, man gør frivilligt.

Mangel på arbejdskraft, som mere og mere vil vise sig de næste år, vil også betyde, at det er vigtigt for virksomhederne at holde fast i deres kvalificerede arbejdskraft og sørge for at tiltrække arbejdskraft. Derfor vil også det tilskynde virksomhederne til at yde en indsats både for deres medarbejdere og for miljøet og omgivelserne.

Det kan være en fordel at beholde den ældre, kvalificerede arbejdskraft, og det vil give en god profil at kunne lave skånejob eller tænke på miljøet.

Fra Post Danmarks direktørs side blev der talt om at løse problemer med sygefravær gennem dialog. Jeg kunne godt tænke mig, hvis du har mulighed for at uddybe lidt mere, hvordan I gør det, for jeg synes, det er en meget spændende og vigtig tankegang.

Jeg mener, at det sociale ansvar skal foregå i en tæt dialog mellem virksomhederne og det offentlige. Der blev også tidligere talt om, at det er for bureaukratisk, man møder for mange instanser, når man taler med kommunerne. Derfor mener jeg, at bureaukratiet og de stive rammer godt kan være med til at skabe frustration og ikke give lysten til at tage ansvaret.

Det offentlige kan så være med til at vise, hvordan mindre sygefravær og en god profil i sidste ende kan give fordele. Det er her, vi går ind. Det offentlige skal være fleksibel med rammelovgivningen, men give mulighed for et godt og givtigt samarbejde. Desuden er en af mulighederne fra offentlig side jo at stille krav til de virksomheder, som vi beder om at opfylde nogle af de opgaver, som skal opfyldes for samfundet. Altså når skatteborgernes penge går til en investering, som en virksomhed hjælper med, så kan man tillade sig at stille nogle skærpede krav til den virksomhed.

Så er der samarbejdet, som i dag oftest foregår mellem kommunerne, altså lokalt, og virksomhederne. Kommunen kan hjælpe, når en virksomheds medarbejder bliver syg, og ligeledes kan virksomheden hjælpe kommunen med at integrere eller med at skabe skånejob til de borgere i kommunen, der måtte have den slags behov.

KL talte om partnerskabsmodellen, altså denne her model. I snakkede også om problemerne i forbindelse med aktivering, og det synes jeg også er relevant at gå lidt dybere ind i. Hvad er det for nogle problemer? Og kan vi eventuelt være med til at løse de problemer?

Men som sagt synes jeg det vigtige her er, at det er i det nære, det her primært kan løses.

Man ser et lysende eksempel i Billund, hvor Lego har haft stor betydning for lokalbefolkningen og er en integreret del af det nære miljø. Vi hører samtidig her, hvordan Post Danmark også har lokale samarbejdsaftaler. Derfor skal vi passe på ikke at sætte for snævre europæiske rammer. Rammerne bør være afstemt i forhold til nærmiljøet og i samarbejde mellem lokale virksomheder og kommunerne.

Der er store forskelle. Det er der i Danmark, men det er der specielt inden for Europa. Forestil jer f.eks. forskellen på Danmark og Italien, som er et land, hvor mange mødre vælger at blive hjemme i stedet for at gå på arbejde. Derfor er der i Danmark et langt større behov for at tage sig af børnefamiliernes behov, end der måske er i Italien. Til gengæld forestiller jeg mig, at italienerne har nogle andre problemer, som vi måske ikke kender til her i Danmark.

Derfor er det vigtigt, at vi holder de her rammer i nært samarbejde i lokalområderne. Og så gælder det om ikke at skabe et EU-bureaukrati på det her område. EU bør efter min mening være et forum for udveksling af ideer og hjælp med erfaring over landegrænser. Og vi kan selvfølgelig også være med til at lægge pres på de samarbejdspartnere, vi har uden for EU og ligeledes på EU-niveau stille krav til de virksomheder, der måtte udføre EU-opgaver.

De politiske målsætninger, Ole Thyssen talte om, kunne jeg også godt tænke mig, at vi fik uddybet en lille smule mere videre i debatten. Men ellers vil jeg foreløbig sige tak.

Ordstyrer:

Tak for det, og så bliver det Margrethe Vestager fra Det Radikale Venstre.

Margrethe Vestager (RV):

Man kunne jo frygte, at al den snak om socialt ansvar var et udtryk for den ultimative feminisering af samfundet, at nu var det også nået til arbejdspladserne. Det synes jeg, panelet i nogen grad understreger, ikke er tilfældet. Nu vil ordførerrækken så forsøge at sætte det modsatte synspunkt igennem, men det er noget ganske andet.

I hvert fald må man sige, at der er en interessant ting, og det er, at nogle af de værdier, som har europæisk rod, som beskæftigelsesministeren talte om, er jo ideen om »bonus pater«-princippet, som også findes i dansk lovgivning, altså ideen om den gode husfader. Det har meget lange historiske rødder i europæisk tænkning.

Hvis jeg skal eksemplificere det, så er det manden, der skifter til vinterdæk for familiens sikkerheds skyld og ikke for at forhindre buler i bilen. Og hele det her spørgsmål er nu sådan med meget stor omhu pakket ind i økonomiske rationaler: på lang sigt vil det være bedre for konkurrenceevnen, på lang sigt vil det være bedst med hensyn til at rekruttere medarbejdere, på lang sigt vil det være det bedste i forhold til de prioriteter, vi har set fra den økonomiske side af verden.

Det, som er meget tankevækkende, og som jeg synes, Ole Thyssen kom meget godt ind på, er, at det marked, vi har, tager ikke sociale hensyn, for de virksomheder, som for alvor gør noget ved det, oplever ikke en konkret belønning for de ting, de faktisk gør.

Derfor synes jeg sådan set, at debatten her i dag var meget udmærket og illustrerende for, hvor dygtige vi synes, vi er herhjemme til den danske form for socialt ansvar, for det konkrete, nære, direkte, og derfor var det lidt nedslående at opleve, at der tilsyneladende er så lidt at lære af Kommissionens tilgang til begrebet, som er en meget bredere definition af socialt ansvar og socialt engagement.

Det, at man tager afstand fra den brede tilgang, gør altså, at det bliver svært at diskutere en så helt grundlæggende ting i en virksomheds sociale ansvar som at oprette praktikpladser. Det er en ting, som vi er meget dårlige til i Danmark og tilsyneladende bliver dårligere og dårligere til inden for en dansk sammenhæng. Og det er langt fra, at vi overhovedet er nået til at fastholde syge medarbejdere eller tage hensyn til familien, eller hvad vi ellers kunne finde på. At holde sig til den snævre danske definition gør også, at vi får svært ved at tage diskussionen om virksomhedernes uddannelsesansvar og i virkeligheden hele den bredere diskussion om social bæredygtighed og virksomhedernes bidrag til det.

Jeg er sådan set ligeglad med, om manden skifter til vinterdæk for familiens skyld eller for bilens bulers skyld, hvis bare effekten er den samme, nemlig at familiens sikkerhed er sikret. Det, som er det interessante, er: Hvilke incitament kan man sætte i verden, sådan at det også bliver sådan? Jeg er selvfølgelig helt enig i, at vi ikke skal have et stort bureaukrati og én måde at gøre tingene på, og hvilke skræmmebilleder, man ellers kan sætte op i en europæisk sammenhæng.

Men der er ingen tvivl om, at vi har brug for nogle tilskyndelser til, at virksomhederne gør det, og også gør det med et europæisk og et globalt perspektiv, for mange danske virksomheder har europæiske datterselskaber eller underleverandører, eller hvad det nu kunne være. Mange danske virksomheder har leverandører og kunder også på et

globalt plan. Derfor er det her ikke kun et spørgsmål om, hvorvidt udmærkede hæ ;derkronede danske virksomheder gør det, de skal.

Diskussionen om, hvilke tilskyndelser der er relevante, er også afledt af, at det her er sat i verden, fordi man oplevede, at der var brug for politik på markedet - ikke på mere marked i det her forhold, men for en politisk tilgang til hele den her overvejelse.

Det vil jeg gerne høre jeres overvejelser om, og det må gerne tage udgangspunkt i noget af det, som jeg synes er meget konkret på dagsordenen og har været det i en årrække, nemlig: Hvad er virksomhedernes uddannelsesansvar både i forhold til de unge, men også i forhold til de ældre medarbejdere. Fordi det er meget, meget tæt på, inden vi når til det, som i virkeligheden ser blødt ud.

Derfor synes jeg egentlig, at der er stor inspiration at hente i Kommissionens grønbog med hensyn til at sætte den danske forståelse af begrebet social ansvarlighed i perspektiv, fordi det måske gør, at vi kan blive stadig mere ambitiøse i forhold til, at danske virksomheder får en profil, som faktisk, det er jeg helt enig i, på lang sigt vil give dem en meget stor konkurrencefordel.

En bekymring er så bare, at hvis ikke, vi gør et eller andet, så bliver det på meget, meget, meget lang sigt.

Ordstyrer:

Tak for det.

Der fik vi også den dimension ind, at der jo godt kan være en forskel i tilgangen, afhængig af om vi kommer fra det katolske Central-/Sydeuropa, eller vi kommer fra den protestantiske del. Ikke for at være morsom, men det var lige før, det var fra den der paternalistiske tilgang med den sociale dækorganisation op til den sociale paraplyorganisation i Nord. Det afhænger jo altså ganske meget af, hvilke ansvar virksomheden generelt har på de sociale områder, og hvilke ansvar samfundet har.

Forskellene afhænger i virkeligheden af, om man befinder sig i den ene ende af Europa eller den anden, og det giver selvfølgelig også en forskellig tilgang til svarene på de her ting.

Den sidste af ordførerne, der er her, er Mette Frederiksen fra Socialdemokratiet. Ordet er dit.

Mette Frederiksen (S):

Jeg synes, der er al god grund til at tage ganske og aldeles positivt imod Kommissionens tiltag på området og ikke mindst - eller måske især det - at spørgsmålet nu tages op på europæisk plan. Det ligger i udmærket og god forlængelse både af de diskussioner, der har kørt længe i LO-systemet, og også i nyere tid i WTO-regi. Det er helt rigtigt set.

Så vil jeg også gerne sige, at jeg synes, vi helt overordnet fra dansk side skal sige ja til en overordnet EU-ramme. Først og fremmest af hensyn til EU's placering på den globale scene. Det handler om vores mulighed for at kunne følge med på økonomien på produktionssiden, det handler om at gå foran i en verden, hvor det sociale hensyn bestemt ikke er det, der tæller højest.

Det drejer sig dybest set om anstændighed og om at bryde med den onde cirkel, hvor vi oftere og oftere smider medarbejdere på gaden. Det drejer sig selvfølgelig om erfaringsudveksling, så vi ikke kun bruger de sådan, synes jeg, halvgode eksempler, vi har fra dansk side, men også eksempler fra resten af Europa.

Jeg er til den brede dagsorden. Ja i det hele taget til politisk regulering, også på det her område.

Der er blevet talt i dag en del om, at Danmark ligger i førerfeltet, i hvert fald på en række af områderne inden for det sociale ansvar. Jeg synes ikke, der er belæg for på baggrund af det at læne sig tilbage. Vi er i en situation også i Danmark, hvor der stadig er ganske store massive udfordringer. Er du kvinde under 30 år, mand/kvinde over 50 år, hvis ikke du taler dansk eller har fuldstændig arbejdsevne, ja så ryger du ud. De t er situationen i Danmark, det er situationen i langt størstedelen af de europæiske lande.

Jeg synes, der er grund til at fokusere på følgende temaer som en del af den europæiske diskussion:

Det drejer sig først og fremmest om en helhedsorienteret indsats over for områder lige fra uddannelse til fastholdelse til gode seniorpolitikker til integrationsspørgsmålet til sygdom og en række andre emner.

Det drejer sig om medarbejderindflydelse, og jeg tror, det er helt vitalt og afgørende, at spørgsmålet omkring det sociale ansvar indgår i partsdrøftelser og i det hele taget får inkluderet de aktører, der er på området.

Jeg tror, det drejer sig om at få skabt en synlighed og en åbenhed i forhold til vores forbrugere, sådan at det skal være meget lettere for mig og alle mulige andre, når man går i supermarkedet, at få kendskab til hvilke virksomheder, der lever op til ansvaret og hvilke, der ikke gør.

Det drejer sig så om at få skabt nogle mærkningsordninger, der selvfølgelig bør være gældende, først og fremmest på europæisk plan og gerne på globalt.

Det drejer sig om at stramme kravene ved visitation og udlicitering. Det bør vi gøre på europæisk plan. Det drejer sig om i sammenhæng med ILO-diskussionerne at få præciseret arbejdstagerrettighederne også i globalt regi.

Som Margrethe var inde på, er vores virksomheder i dag et stort spindelvæv af globale, europæiske og nationale datterselskaber og underleverandører. Derfor præcisionen af arbejdstagerrettighederne.

Afslutningsvis vil jeg bare sige, at der ligger jo i spørgsmålet omkring det sociale ansvar et meget spændende felt omkring det civile samfund på den ene side, vores virksomheder på den anden side og selvfølgelig det offentlige ansvar. Jeg tror, der ligger et ganske uopdyrket land for sammenspillet mellem, hvad der sker i den private og i den offentlige sfære.

Til sidst vil jeg spørge panelet også i forlængelse af Margrethe Vestagers spørgsmål: Hvordan får vi inkluderet uddannelse, ikke kun som grunduddannelse og som - kan man sige - indførelse til vores virksomhedskultur og praktikpladser, men hvordan får vi fastholdt behovet for livslang læring? Hvordan får vi inkorporeret vokseneruddannelsesbehovene og muligheden for at tilegne sig kompetencer i en tid, hvor livslang læring bliver ganske afgørende for at kunne fastholde sig selv på arbejdsmarkedet? Tak.

Ordstyrer:

Tak for det.

Vi er omkring 20 minutter forud for programmet, da vi af forskellige grunde mangler en række ordførere, men det giver til gengæld lidt ekstra tid til debat, og det er jo aldrig ringe. Ellers slutter vi taget tidligere.

Men nu er der frit slag, og jeg er godt klar over, at panelet har fået nogle spørgsmål, men jeg vil godt lige tage tre fra salen ind, inden vi giver ordet til panelet.

Hvem vil være første mand/kvinde?

Det er måske gjort så godt, at ingen føler sig foranlediget. Der kommer en sekretær rundt med en mikrofon, og jeg vil bede om, at man siger, hvem man er, og i givet fald også hvor man kommer fra.

Steen Christensen (Danisco A/S):

Jeg hedder Steen Christensen, og jeg kommer fra Danisco. Jeg beklager meget, at der kun er få virksomhedsrepræsentanter til denne høring. Jeg ved ikke, om den er bredt så godt ud. Om det er årsagen.

Traditionelt har virksomhederne haft stort fokus på ansattes ve og vel, dvs. traditionelt de medarbejdere, man har ansat. Det var også det, Post Danmark var inde på i sin indledning.

Det er nyt, at virksomheder i højere grad bistår med integration af - hvad skal vi kalde det - de svage udenforstående, og mange af de gode eksempler er jo netop bygget op gennem lokalt partnerskab eller lokale aftaler. Det kan måske være via Rotary eller andre forbindelser, hvor man snakker sammen om hvordan og hvorledes; det kan også være andre steder, hvor man snakker godt med hinanden.

Bæredygtighed er et nyt begreb, der langsomt har udviklet sig, efter Brundtlandrapporten kom frem, og det er stadig væk meget få virksomheder, der har udviklet et nyt værdigrundlag, som integrerer miljø, arbejdsmiljø og socialt ansvar med virksomhedens traditionelle udvikling og mission.

Hvis vi ser på danske forhold, må vi sige, at janteloven desværre stadig gælder, hvilket også en oplægsholder kom ind på. Det hæmmer udviklingen af nye måder at arbejde på. Der er kun få, der stiller sig op og fortæller om deres værdigrundlag, indsats og erfaringer. Det er også et element i den danske model, som vi skal være opmærksom på, om vi kan arbejde bedre med i fællesskab.

Så må jeg også sige, at der er meget store forskelle landene imellem. Vi har en global virksomhed, vi er repræsenteret med produktioner i 40 lande, og vi har kørt dialog også uden for Europa med, kan man sige, stakeholders, og vi kan sige, at det er meget forskelligt - fra land til land - hvad man prioriterer.

Hvis vi spørger, hvad vi skal lægge vægt på som virksomhed i de pågældende lande, så er der nye dagsordener hver gang. Det vil også gælde mellem de europæiske lande, så jeg tror, at det, EU skal bidrage til, er, at der sker en udvikling i forskellige lande, men hvert land skal finde sin egen model, og så skal man bidrage med og informere om de gode eksempler.

Ordstyrer:

Tak for det. Hvem vil yderligere med i runden? Vi skal ned bagtil, og mens vi får mikrofonen på plads, skal vi vel også lige gøre opmærksom på, at her befinder vi os jo inden for rammerne af den nye åbne koordinationsmetode, så der ligger jo visse begrænsninger i, hvad EU i virkeligheden har kompetence til på det pågældende område. Derfor roder vi rundt i omegnen af, hvordan og hvorledes vi kan udveksle erfaringer og viden osv., ikke?

Vi er klar nede på bageste række.

Karin Bäck (Statsansattes Kartel):

Karin Bäck, Statsansattes Kartel. Jeg er meget enig i, at vi på mange måder kan mange ting i de danske virksomheder, både offentlige og private, men jeg synes også, vi skal passe på ikke at rose os selv så meget, at vi glemmer, at vi måske kan lære nogle ting. Både ved at se på hvordan øvrige perspektiver, som bliver trukket frem i grønbogen, er, men også ved at se ud over vores egne landegrænser, for jeg tror p&ar ing;, at vi godt kan lære noget af de andre europæiske lande.

Jeg er også meget enig i, at man skal se på uddannelsesindsatsen som et meget væsentligt spørgsmål i virksomhederne, men der er en anden side, som jeg også synes, at det er meget vigtigt at have fat i, og det er arbejdsmiljøiden.

Her er vi inde i forebyggelsesarbejdet, som jeg måske ikke synes, vi har talt så forfærdelig meget om her i dag. Vi har i hvert fald lagt vægt på fra vores side i de høringssvar, vi har givet, at man også ser på arbejdsmiljøindsatsen i virksomhederne som en meget væsentlig del af det arbejde, der skal ske.

Man kunne måske i denne her sammenhæng også forestille sig, at man prøvede at arbejde på at udvikle nogle redskaber, og der kunne man jo tage udgangspunkt i den danske APV, som er et værktøj, som er gennemprøvet, og man har arbejdet med. Ikke sådan, at man skal trække det ned over hovedet på alle folk, men netop som noget, man kunne arbejde med at give som et tilbud til folk og til virksomheder, så man herigennem kunne få ; noget, man kunne arbejde med i forbindelse med at udvikle arbejdsmiljøiden.

Ordstyrer:

Tak for det. Er der en sidste, der vil med i denne omgang? Vi har en enkelt herovre.

Erik Alhøj (udviklingsdir., Oxford Research):

Jeg har et kort spørgsmål om nogle af de incitamenter, som flere af talerne har været inde på. En af de ting, som har sat virkelig gang i det her i England, og jeg tror også i nogle andre europæiske lande, er et ganske enkelt og simpelt lovkrav, ikke til virksomhederne, men til de institutionelle investorer. Et lovkrav om, at de skal oplyse i deres regnskaber, hvordan de integrerer de her hensyn i deres investeringspolitik. Altså bestemt ikke på nogen m&ar ing;de et lovkrav om, hvad man skal investere i, og hvordan man skal investere, men blot et oplysningskrav om, hvordan de her ting indgår i investeringsstrategierne.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge specielt beskæftigelsesministeren, men måske også nogle af de andre ordførere, om det var noget, man kunne forestille sig her i Danmark?

Ordstyrer:

Tak for det. Ordførerne bedes markere til mig, mens vi lige tager svarrunden. Jeg foreslår, vi starter bagfra, og man behøver ikke svare på andet, end det man mener, der lige har ramt en selv. Det er først Ole Thyssen.

Ole Thyssen:

Jeg mener, at det, der kendetegner både vores samfund og de øvrige samfund, er, at der ligesom er to centre for den politiske opmærksomhed.

Det ene hedder så at sige rigdom, økonomi, og det andet hedder velfærd. Og Socialdemokraterne i Europa er jo gradvis begyndt at acceptere, at vi skal have et ordentligt erhvervsliv med fuld fart frem og bæredygtighed og alt mulig andet. Der kræves også velfærd, og der er selv de liberale partier også ved acceptere, at vi skal have velfærd. Alle er altså enige om velfærd og rigdom, men i hvilken blanding? Det er det, vi snakker om i & oslash;jeblikket.

De to grundcentre skal på en eller anden måde justeres og koordineres, og hvad er hensynet? Er der nogen form for spontan harmoni imellem dem? Det mener jeg ikke der er.

Derfor vil jeg også mene - det gælder både et svar til Charlotte Dyremose og til Margrethe Vestager - at det er et politisk spørgsmål på den måde, at det er ikke noget, der automatisk ligger inden for rammerne af den enkelte virksomheds vurdering af: Hvad gavner os, hvad vil gavne vores konkurrenceevne?

Det vil sige, at der ikke er nogen usynlig hånd, der sikrer harmoni mellem den politiske målsætning og den private målsætning. Det vil sige, at ting som bæredygtighed, beskæftigelse, integration - til Charlotte Dyremose - er ting, der på en eller anden måde er en politisk dagsorden, som man ikke kan forvente, at den enkelte virksomhed hverken kan eller skal bære. Der må en eller anden form for politisk ramme til, selv hos de partier, der hader ideen om, at staten skal være andet end en natvægterstat. Jeg tror heller ikke, at det er andet end et slagord. Jeg tror, alle ansvarlige partier accepterer statens vitale rolle i alt det her.

Hvad vil I gøre? spurgte Irene Simonsen. På Handelshøjskolen har vi taget konsekvensen af det her, og vi har her i slutningen af sidste år lavet et center for virksomhedsværdier og socialt ansvar. Det er professor Peter Pruzan, der har taget initiativ til det, og lektor Mette Morsing, der er den daglige leder af det. Ingen af dem kunne komme her i dag, så jeg er altså med på et dobbelt afbud, så I må nøjes med mig, fordi de, der virkeligt tegner det billede i øjeblikket på Handelshøjskolen, ikke kunne komme.

Men det er altså vores bidrag til at sige: På hvilken måde kan klassiske erhvervsøkonomiske målsætninger forenes med de nye hensyn, der kommer mange steder fra, og indlysende også er gradbøjet meget forskelligt? Spørgsmålet om menneskerettigheder er jo vitalt, men det er mere vitalt i Sydøstasien omkring børnearbejde end det er i Danmark, hvor det ikke er påtrængende.

Det vil sige, at der er mange forskellige niveauer for, hvor indsatsen skal ligge, for jeg vil give stort set alle ret i, at der ikke er nogen enhedsløsning, som man bare kan presse ned over det hele, for der er alle mulige forskellige niveauer. Jeg tror ikke engang, det er nok at sige, at vi skal have uddannelse, som flere var inde på også.

Et af problemerne er lige så meget, at der er masser af mennesker i Danmark, der ikke kan leve op til kravet om livslang læring. Det vil sige, at der er masser af folk, der falder igennem, hvis kravet er, at vi hele tiden skal justere os, efteruddanne os, fuld fart frem. Hvad gør vi ved dem? Hvad gør vi ved de folk, der ikke kan leve op til det? De skal også have del i velfærden, men på hvilket niveau?

Så der er altså en endeløs dagsorden i de næste mange år omkring forholdet mellem rigdom og vækst på den ene side og vækst i velfærd på den anden side.

Ordstyrer:

Tak for det. Så er det Erik Fabrin.

Erik Fabrin:

Jeg har opfattet Margrethe Vestagers udtalelse sådan, at du havde det synspunkt, at virksomheder, der gik ind og arbejdede med det her område, ikke oplevede, at de fik en belønning. Det tror jeg ikke, jeg er enig med dig i. I hvert tilfælde ikke, når det handler om de store virksomheder.

Hvis man som eksempel tager de imageundersøgelser, der laves, så synes jeg, at noget af det, der netop er karakteristisk for en høj placering på imageundersøgelseskalaerne, er, at man er kendt for, at man har en meget bredere horisont, og at man på en række områder tager et medansvar, der ligger ud over virksomhedens - hvad skal jeg sige - helt banale produktidé.

Jeg bliver meget mere enig med dig, hvis du regner det fokus på de mindre og mellemstore virksomheder, og dermed er man så helt ovre i det samme spørgsmål, som Irene Simonsen stillede, nemlig: Hvordan forbedrer vi formidlingen af succeshistorierne her?

Jeg har ikke noget svar på det, men jeg er enig i problemstillingen, altså at det er nødvendigt, at man sætter fokus på det. Jeg tror nemlig, at der er en vældig drivkraft i det her, specielt når man ser det ud fra et frivillighedssynspunkt, hvis virksomhederne kan opleve, at man får succes på en af bundlinjerne ved at begynde at interessere sig for en anden, eller måske alle tre bundlinjer.

Tilfældigvis er jeg også formand for Kommunernes Pensionsforsikring, og det er så et andet eksempel, hvor jeg også synes, man kan aflæse en succes. Det er rigtigt, som Ole Thyssen sagde, at da man lancerede investeringsstrategien omkring etik og miljø, fik vi smæk for det.

Men sådan er det bestemt ikke længere. Det er bredt anerkendt af en række investeringsforetagender som et væsentligt parameter, når man vælger sine investeringsstrategier. Jeg vil ikke gå så langt som Erik Alhøj fra Oxford Research, som nærmest vil have, at der skal være et lovkrav om det, men jeg føler mig overbevist om, at for alle de store, ansvarlige fonde, pensionskasser osv. vil være et væsentligt element. Jeg kan f.eks. sige for KP's vedkommende, at der screenes alle investeringer worldwide for etik og miljø, og sådan er der en stribe andre, der også gør det.

Ordstyrer:

Så er det Henrik Bach Mortensen.

Henrik Bach Mortensen:

Der er jo sådan set mange spændende ting, som jeg gerne vil kommentere. En af de ting, jeg vil tage fat i, var det, som allerede har været nævnt, nemlig Irene Simonsens ønske om, at de gode eksempler, de gode ideer, skal frem. Det er måske det allervæsentligste på det område, som er en stor del af det, der er vores dagsorden i dag, nemlig det rummelige arbejdsmarked.

Der er jo ingen tvivl om, at når indsatsen over for det rummelige arbejdsmarked har været rimelig succesfuld i Danmark, er det netop ikke på grund af regeldannelse, men på grund af godt samarbejde, der er skabt af gode viljer og sunde interesser.

Der er ikke nogen tvivl om, at hvis vi skal komme videre ad den vej, som vi kender i Danmark, så er netop dét at vise de gode eksempler frem meget, meget vigtigt. Det er vigtigt at vise gode eksempler frem på, hvordan man har gjort i forskellige virksomheder, men det er ikke mindst meget vigtigt at trække gode eksempler frem på, hvordan man har gjort hos de offentlige myndigheder, der lovgivningsmæssigt har det store ansvar på området her. Det er jo f& oslash;rst og fremmest kommunerne.

Noget af det, man kan gøre, er at blive bedre til at lave forskellige sammenligningsordninger mellem forskellige kommuners indsats på forskellige afgørende områder inden for den dagsorden, vi taler om her. Det kunne f.eks. være: Hvor dygtige er kommunerne til at sikre, at man følger op på mennesker, der er ramt af sygdom? Altså folk, der kortere eller længere tid er væk fra deres virksomhed. Al erfaring viser, at for hver dag der går, før kommunen gør en indsats for at få borgeren tilbage på arbejdspladsen igen, jo større er sandsynligheden for, at man aldrig vender tilbage til arbejdspladsen og til arbejdsmarkedet.

Så alene ved at sammenligne kommunerne og give dem, der er knap så gode, inspiration fra dem, der er lidt dygtigere, kan vi komme meget langt. Det gælder i øvrigt generelt på alle de områder, hvor kommunerne har ansvar. Det gælder sådan nogle ting, som: Hvordan organiserer vi kontakten mellem kommune og erhvervsliv? Hvordan erhvervsretter vi den sociale indsats i stedet for, som man gjorde tidligere, blot at give den sociale indsats et for stort indhold af udelukkende sikring af forsørgelse?

Som sagt: Meget af det, der skal ske på området, tager udgangspunkt i det lokale samarbejde. De fleste steder er det organiseret omkring det sociale koordinationsudvalg. Og det, vi alle sammen skal bidrage til, er at synliggøre de gode resultater på det område her.

Jeg kan sige, at vi efter bedste evne gør en indsats blandt arbejdsgiverne for at formidle vores gode erfaringer ud til vores medlemmer i det sociale koordinationsudvalg. LO gør det samme. Faktisk gør vi en hel del i fællesskab, og gennem det, der stadig hedder Det Sociale Råd, er der også en landsdækkende udveksling af gode ideer på området her.

Det drager mig over til Charlotte Dyremose, der nævner de uformelle skånejob. Jeg mener, at for hele vores tænkning her i landet er det utroligt vigtigt at huske på, hvordan vi har besluttet, vi vil løse denne her opgave. Vi har netop besluttet os til at prøve at finde gode måder, hvor vi kan inkludere flere på det ordinære arbejdsmarked.

Vi er altså væk fra, at det er et mål i sig selv at sikre, at der oprettes så og så mange skånejob f.eks., for både arbejdstagere og virksomheder og sociallovgivning er enige om, at jo flere vi kan få ind på ordinære job, jo bedre. Det er sådan set ikke godt, hvis mennesker havner i en eller anden støttet ordning. Succeskriteriet må være at få så mange som muligt ind på det ordinære arbejdsmarked.

Så vil jeg godt sige noget med hensyn til, hvad arbejdsgivernes fordækte og reelle interesse er på det her område, og jeg vil godt bruge Margrethe Vestagers eksempel med bilejerfaderen, der kan have to motiver til at sætte vinterdæk på: enten kan det være for at beskytte familien, eller også er det for at beskytte bilen. Som arbejdsgiver vil jeg godt sige, at vi sådan set har begge slags argumenter for at interessere os for det rummelige arbejdsmarked.

Som jeg nævnte i mit indlæg, er en af de største trusler for virksomhederne fremover, at man ikke kan være sikker på, at man har et rekrutteringsgrundlag, der er så stort, at man kan få de medarbejdere, man har behov for.

Det drejer sig altså ikke om at beskytte sig mod buler i bilen, men vi har behov for at sikre, at arbejdsmarkedet er så rummeligt, at virksomhederne kan få den arbejdskraft, de har behov for fremover. Derfor har vi en interesse i, at så mange mennesker som muligt er i stand til at påtage sig beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked.

Dermed være ikke sagt, at der ikke også findes gode, velmenende arbejdsgivere, for jeg er helt sikker på, at ude på den enkelte virksomhed, hvor man har et veludviklet samarbejde på det her område, der spiller det selvfølgelig også ind i almindelige medmenneskelige relationer, at man tager hånd om, først og fremmest om de medarbejdere, der er på virksomheden i forvejen. Langt de fleste virksomheder har en politik for at fastholde de medarbejdere, man har inden for væggene, hvis de skulle komme ud for svære situationer.

Mette Frederiksen nævnte, at hun sådan grundlæggende var tilhænger af lovgivning og regulering på området her. Der vil jeg bare henvise til, at jeg tror, man skal passe på ikke at lovgive på alle de her områder, hvor det ikke er den rigtige måde at gøre det på.

Jeg synes, vores tradition herhjemme viser, at vi kan komme meget langt netop med samarbejdet nede på den enkelte virksomhed, mellem parterne og ude i den enkelte kommune. Jeg synes, vi skal være meget forsigtige med i hvert fald at blive fanget af det ambitionsniveau, vi kan finde i grønbogen. Jeg har lige ledt papirerne igennem her for at finde noget af det, som kan være meget udmærkede hensigter. Det nævnes f.eks. i et af papirerne, vi har fået til i dag, om den eksterne dimension, at noget af det, man kan have i tankerne, især er, at ikke-lokale virksomheder kan have en interesse i et godt forhold til lokalsamfundet, fordi det letter adgangen til lokalmarkedet for deres datterselskaber. Altså her er vi oppe i multinational virksomhedsstørrelse.

Man taler også om, at for særlig store virksomheder kan det spille en stor rolle at hjælpe nystartede virksomheder og indskyde risikovillig kapital.

Det kan godt være, det er rigtigt for nogle virksomheder, men for de tusinder af virksomheder i Danmark er det altså ikke regulering af sådan nogle ting, der kan have positiv effekt, når det gælder socialt engagement og social ansvarlighed. Så er det de uformelle samarbejder, der er udviklet mange steder ude på virksomhederne.

Må jeg til slut nævne bare én ting for at illustrere, hvad jeg mener, hvis det skulle være uklart på nuværende tidspunkt: Da debatten om det rummelige arbejdsmarked startede, var det meget moderne at sige: Vi skal skabe 30.000 fleksjob. Eller noget i den retning. Ud fra de bedste intentioner.

Men debatten og erfaringerne har jo vist os alle sammen, at det er fejlagtigt at gå den vej. Vi har ikke behov for, at der opstilles den slags målsætninger, for vi har ikke behov for, at man ude i virksomhederne lærer hinanden at tænke i støtteordninger og særlige kategorier af medarbejdere, hvor det bliver et mål i sig selv at få så og så mange på skånejob eller fleksjob.

Det, der ville ske ude i mange af de virksomheder, vi kender i dag, er jo, at nogle af de mennesker, der, som Charlotte Dyremose nævnte, er ansat i uformelle skånejob, ville få konverteret deres status til den ene eller anden form for støttet arbejde, og det vil ikke være til gavn for nogen overhovedet, hverken virksomheden eller de pågældende.

Vi skal holde fast i, at målsætningen på det her område, sådan set er, at der skal være nul fleksjob. Målsætningen må nemlig være at prøve, til sidste chance er udtømt, at få alle de mennesker, der kunne komme i et fleksjob, over i ordinær beskæftigelse. Først derefter skal vi tænke i fleksjob og skånejob.

Hvis det skal lykkes, er det netop det lokale samarbejde, der tager sit udgangspunkt i den enkelte virksomhed og i den enkelte borger. Så kan vi skabe ordinære job i stedet for de andre ordninger her.

Ordstyrer:

Tak for det. Så er det Bernt Fallenkamp.

Bernt Fallenkamp:

Jeg vil reflektere over to forhold, der har været inde i diskussionen her til formiddag. Det ene er lovgivning kontra aftalediskussionen, og det andet er incitamentsdiskussionen.

Nu er det jo en debat. Man kunne spille lidt hårdt ud og sige, at vi gav håndslag på overhovedet ikke at kaste denne her diskussion ind i en aftaleforståelse eller en lovgivningsforståelse. Det var måske på tide at kigge på det med friske øjne og sige, at det her drejer sig om et fremtidigt sæt spilleregler på det globale marked, og det kan også godt starte her i Danmark. Omkring det at købe arbejdskraft, omkring det at bruge naturens ressourcer, omkring det at sælge ydelser og service til et marked.

Det er en helt anden snak end at tale om, hvorvidt vi skal lovgive eller lave aftaler. Det er en snak, der lægger op til en forståelse af incitaments, markedsmekanismerne og mange, mange andre instrumenter på et helt, helt andet sigt.

Lad mig give ét eksempel. Det tematiske skift, som vi er i for øjeblikket omkring køb og salg af arbejdskraft, er jo skiftet fra, at I lejer en krop ude på virksomhederne til, at I lejer en hjerne. Det er et fuldstændig basalt skift i en transaktion mellem en lønmodtager og en arbejdsgiver, om man lejer kroppen, eller om man lejer hjernen. Og selvfølgelig skal der være nogle nye spilleregler for, hvordan man lejer en hjerne. Hvorfor skulle der ikke være det?

Vi fik en arbejderbeskyttelseslovgivning for - jeg kan snart ikke huske det - mange, mange årtier siden, der er blevet til en arbejdsmiljølovgivning, som vi selvfølgelig skal justere løbende. Det sker for øjeblikket. Og selvfølgelig skal der da være spilleregler for leje af en hjerne. Hvordan de skal være, ved vi ikke endnu, og det vil formodentlig tage 10 eller 15 år, før vi overhovedet har nogle rimelig klare svar på det.

Men sagen, den starter nu. Den starter med incitamentsdelen. Den starter f.eks. med, at det offentlige i langt, langt højere grad anvender sine muligheder for at købe serviceydelser og produkter i det her samfund på en måde, som muliggør at sætte retningen for, hvordan en virksomhed kan agere etisk i sine indkøb.

Det behøver man ikke lovgivning til. Det kan man jo bare gøre. Det kan man faktisk køre som personaleudvikling hos indkøberne i den offentlige sektor. Det vil give en markedseffekt, som er kolossal, nu kan jeg ikke huske tallene, men det er vist nok 150 milliarder, der er i flow bare på den konto.

Prøv at forestille jer, hvis det går ind i en hjemmemarkedsdiskussion omkring nogle af de ting, vi snakker om lige nu. Prøv at forestille jer, hvis EU-landene i øvrigt gjorde det og sagde: Det gør vi sgu nu! Det kunne godt være en vision for en dansk regering.

Hvis vi ikke gør det, får vi en kolossal konkurrenceforvridning, og det er en anden del af incitamentsnakken. Det er hele snakken omkring mærker, omkring rapportering, altså snitfladen mellem virksomheden og samfundet, hvor der selvfølgelig skal være en mulighed for - som forbruger eller som indkøber, hvis man køber ind med underleverancer - at se, hvordan produktet er produceret, eller serviceydelsen er skabt. Om der er lavet børnearbejde, om der er lavet rigtige energiforhold i det, om arbejdsmiljøet er i orden, og om virksomheden har sikret at være en aktiv aktør i at fastholde og udvikle viden hos medarbejderne i sin funktion.

Men det behøver man ikke nødvendigvis at lovgive om. Derfor er der brug for nogle andre spilleregler.

Ordstyrer:

Tak for det. Og så er det Palle Juliussen.

Palle Juliussen:

Irene Simonsen var inde på, hvordan vi formidler de gode historier om det sociale ansvar. For Post Danmarks vedkommende deltager vi i det, der hedder »Det nationale netværk af virksomhedsledere«, som gennem nogle år nu netop har drøftet på frivillig basis: Hvordan arbejder virksomheder med socialt ansvar, og hvordan formidler vi historierne fra det arbejde, hvordan udveksler vi erfaringer? Det har vi haft godt udbytte af.

Man kan sige, at det er relativt store virksomheder, der er i det nationale netværk, men under det findes også regionale netværk, som på regionalt plan afholder mange arrangementer, hvor man inviterer også små virksomheder og offentlige

myndigheder, udveksler erfaringer og ser på, hvad man kan gøre inden for det regionale område. Det er også mit indtryk, at det har givet gode resultater.

Så spurgte Charlotte Dyremose, hvordan vi løser sygefraværsproblemer gennem dialog. Her skal jeg lige sige, at det ikke er sådan, at ethvert sygefravær fører til, at nu tager vi fat i medarbejderen, men vi har det slogan eller motto, at intet er ligegyldigt i forhold til medarbejderne. Det er altså ikke sådan, at vi bare som arbejdsgivere må sætte os hen og tælle antallet af sygedage, og så på et tidspunkt sige til os selv: Så nu skal vi vist i gang med en afskedigelsessag. Hvis vi kan se i et sygefraværs mønster, at her kan være nogle problemer, så tager vi en samtale med medarbejderen, hvor medarbejderen kan tage tillidsmanden med, hvis det ønskes. Og det er mange gange sådan, at et sygefravær kan dække over, at der kan være problemer med nogle konkrete kolleger på arbejdspladsen, der kan være problemer med en arbejdstid eller nogle opgaver i arbejdsindsattheden. Der kan også være problemer på hjemmefronten, som fører til sygefravær.

Når først vi har afdækket det, har vi også bedre mulighed for at løse de problemer, og det er virkelig vind-vind-situationer, for når vi får reduceret sygefraværet, så er der mange penge i det, og det øger også medarbejdertilfredsheden, når vi kan gøre det.

Både Margrethe Vestager og Mette Frederiksen var inde på uddannelsesaspektet. Det finder vi er meget vigtigt også i relation til det rummelige arbejdsmarked og det sociale ansvar. I og med vi ikke rekrutterer til livslang ansættelse, ser vi det også som en opgave at være med til at øge medarbejdernes værdi på arbejdsmarkedet.

Det gør vi ved, at det ikke kun er det virksomhedsspecifikke uddannelsesbehov, vi ser på. Vi har en gang om året en medarbejdersamtale mellem nærmeste leder og hver enkelte medarbejder, hvor uddannelse og udvikling er en fast del, som man skal igennem, og hvor man ser på, hvad der er arbejdspladsens behov, og hvad der er den enkeltes behov, og så laver vi en plan ud fra det.

Ordstyrer:

Tak for det. Og så er det beskæftigelsesministeren.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg synes, at debatten her viser, hvor broget billedet er, vi står over for. Det er broget internationalt, som Steen Christensen redegjorde for. Der er forskellige problemstillinger forskellige steder i verden, i EU er problemstillingerne forskellige, og jo også i Danmark står vi over for et broget billede. Der er store, meget store virksomheder, men vi må jo stadig huske, at hovedparten af virksomhederne her i landet er små virksomheder, som undersøgelser viser i det daglige tager et ret stort hensyn til medarbejdernes situation.

Jeg tror, at det her er noget, der skal vokse frem. Det skal vokse frem med tiden, båret af en rig erfaringsudveksling blandt virksomheder og medarbejdere. Fra ministeriets side kan vi gøre meget for at udbrede kendskabet til det, og som jeg sagde, så afholder vi jo på EU-plan en konference den 22. november her, hvor det perspektiv går ind.

Jeg tror ikke, at det er noget, vi kan lovgive os til, det, vi taler om her. Det er alt for kompliceret og alt for mangfoldigt til, at vi skulle sige, at nu sætter vi os for at fastsætte nogle lovgivningskrav på det her område, og jeg vil godt henvise til de fire ting, som jeg nævnte i indledningen. Skal det her have en chance for at udvikle sig videre, så skal det altså hvile på en forretningsmæssig sund fornuft. Det handler ikke om, at det offentlige skal kaste byrder over på virksomhederne; virksomhederne og deres medarbejdere deltager på basis af frivillighed, og det er altså ikke kun en ledelsessag. Vi skal have engageret medarbejdere og virksomheder meget bredt.

Og jeg tror altså, at uagtet alle de ønsker, vi kan have om at forcere en udvikling, så ville vi gøre denne sag en bjørnetjeneste, hvis vi så det som et lovgivningsinitiativ og ikke lod tingene vokse frem. Også båret af erfaringer med EU-samarbejdet tror jeg altså, at vi skal respektere de forskelle, der er.

Det betyder ikke, at jeg siger, at vi fra regeringens side, fra det offentliges side, skal holde os ude af denne her diskussion. Vi skal være meget aktive medspillere, men jeg tror altså, at det er på frivillighedens grund, vi opererer her.

Nu er jeg jo sådan åndeligt talt en husmand, og nogle af de ting, I taler om, suser lidt hen over hovedet på mig, sådan forståelsesmæssigt, med hensyn til hvordan tingene bliver løst på et højere plan. Jeg tror altså, vi er nødt til at blive i den praktiske verden og sige, at det er virksomhederne og medarbejderne, der først oplever det her som et problem. Virksomhederne ved at deres kunder stiller krav til dem, og medarbejderne ved at de oplever, at nogle ting kunne gøres bedre. Det tror jeg altså er meget vanskeligt for os at lovgive os til.

Ordstyrer:

Et enkelt indspark, inden jeg giver ordet videre til Margrethe Vestager.

Det brogede billede, der er fra land til land, fra virksomhed til virksomhed, afhængigt af størrelse, afhængigt af branche, viser dog - som jeg kan høre og også se af grønbogen - at der i hvert fald er et fællestræk, og det er, at virksomhederne hver for sig selv opstiller nogle standarder for, hvad de vil leve op til. Investorerne opstiller nogle kriterier for, hvad de vil investere i socialt, miljømæssigt osv., og nogle forsøger også på anden vis at gøre de her ting. Det efterlader vel i virkeligheden det, som er det helt centrale i grønbogen, nemlig sammenligneligheden mellem de her ting.

Hvis man kigger på listen, som jeg refererede til i starten, over hvilke kategorier, hvor man kan tale om social ansvarlighed, så understreger det vel i virkeligheden, hvor vanskeligt det er, både for virksomheder, for medarbejdere, for politikere og for organisationer at forholde sig til det. Derfor er spørgsmålet om sammenlignelighed og ensartede kriterier til at måle forskelligheden med vel i sig selv et af de spørgsmål, man bliver nødsaget til at sætte fokus på, hvis man overhovedet skal have noget, som rækker på tværs af landegrænserne.

Det er først Margrethe Vestager, og så har jeg Irene Simonsen bagefter, og så er der ellers frit slag.

Margrethe Vestager (RV):

Det var overvejsen over, om det ville være til nogen nytte, at virksomheder, altså institutionelle investorer, blev pålagt at skulle forholde sig til, hvad de selv mente om socialt ansvar. Det synes jeg er en idé til overvejelse, som beskæftigelsesministeren egentlig også bør være optaget af. Du sagde, at du synes, at det er meget vigtigt med en rig erfaringsudveksling. Hvis man vil have en rig erfaringsudveksling, bliver man nødt til at skabe en form for marked for den erfaringsudveksling, og det kunne man sådan set gøre ret enkelt ved at bede de institutionelle investorer om at sige, hvad de overvejede.

Ikke at de skulle gøre dette eller hint, men at de skulle lægge deres overvejelser frem, for så ville der være en markedsplads for de overvejelser, som man så gjorde sig, og dermed også en tilskyndelse til faktisk at få en udveksling af dem. Ellers kan det jo være meget forskelligt.

At det er interessant, synes jeg kommer meget tydeligt frem, når Erik Fabrin af egen drift fortæller os her om, hvad KP rent faktisk gør i den anledning. Det er noget, man gerne vil. De, der er hjemme i deres Sherlock Holmes, vil jo vide, at det, man skal bemærke, er, hvad hunden gjorde, og det, den gjorde, det var ingenting, og det var det, der var det bemærkelsesværdige. Der ligger også en meget stor informationsværdi i, når folk ikke mener, at de har noget at meddele om verdenen. Det er bare meget rart at vide, at de ikke har noget at meddele om verdenen, og at det ikke skyldes almindelig efterladenhed.

Det andet er, at jeg synes, I alle sammen gled af på spørgsmålet om praktikpladser. Det er jo selvfølgelig en bredere forståelse af socialt ansvar, men det er dog meget afgørende, både i virksomhedens rationale og i forhold til den samfundsmæssige balance, at unge får uddannelse, sådan at de kan gøre sig gældende på arbejdsmarkedet. Der har vi nu i en årrække haft en meget god samtale om, at det skulle være frivilligt, og der skulle tales om det, og der skulle udveksles erfaringer, og så ville det også komme på et tidspunkt lige som bedre af sig selv.

Det kan vi konstatere, at det ikke gør, og det synes jeg er et af de punkter, hvor jeg tror, at vores små og mellemstore virksomheder synes, de får for lidt credit for deres sociale ansvar i bred forstand. Det er jo typisk dem, som tager uddannelsesansvaret, det er de små og mellemstore virksomheder; de tager forholdsmæssigt langt flere, end de store virksomheder gør, som får meget credit for deres konkrete sociale ansvar, som de får formidlet til den store offentlighed via forskellige typer af netværk.

Det er al ære værd, men jeg synes bare, det er på tide, at nogle af de meget grundlæggende ting i forhold til socialt ansvar kommer langt tydeligere frem, herunder hele uddannelsesspørgsmålet.

Ordstyrer:

Tak. Så er det Irene Simonsen.

Irene Simonsen (V):

Jeg kunne godt tænke mig at stille et spørgsmål til Erik Fabrin. Jeg sidder faktisk med Arbejdsmarkedspolitisk Agenda her, hvor der står et citat, jeg lige vil læse op for dig: »Danmark er bedre end EU-gennemsnittet til at få indvandrere i job, når først de er kommet ud af passiv forsørgelse og ind i arbejdsstyrken«.

Nu ved jeg ikke, hvordan du tolker det, men jeg tolker det i hvert fald sådan, at der er et eller andet sted, de hænger fast, når der står: »... når de først er kommet ud af passiv forsørgelse«. Hvad gør I i kommunerne, for vi ved det jo godt alle sammen, at det her er et problem?

Hvordan debatterer I det her, hvordan erfaringsudveksler I i KL? Har I sat nogle mål for fremtiden om, hvordan I vil forbedre hele det område her, for det handler jo egentlig om, at vi skal have dem flyttet fra den passive forsørgelse og ud på arbejdspladserne. Vi kan jo se, at når de først kommer derud, så bliver de også integreret, og de bliver på arbejdspladserne.

Ordstyrer:

Det har bredt sig til kollegaen, det er Mette Frederiksen.

Mette Frederiksen (S):

Bare ganske kort. Det lyder, synes jeg, når man lytter til i hvert fald visse af paneldeltagernes kommentarer og også indledninger, nærmest, som om at det, at virksomheder har et socialt ansvar, er noget ganske, ganske nyt. Det er nærmest noget, der er opfundet inden for de seneste par uger, hvorfor vi skal påregne ganske mange årtier, før det er i stand til at blive ført ud i livet.

Der skal jeg altså bare minde panelet og alle andre om, at det her jo er en velkendt problemstilling. Vi har i årtier, ja nærmest i århundreder haft kendskab til de problemer, det skaber, når virksomheder både internt og eksternt ikke påtager sig et ganske almindeligt, ordinært ansvar for de mennesker, der er i deres nærhed. Et ganske almindeligt, ordinært ansvar for det miljø, der ligger omkring dem, et ganske ordinært og almindeligt ansvar for et helhedshensyn i forhold til deres produktion.

Derfor bliver jeg nødt til at sige til panelet, at det kan ikke komme bag på virksomheder, det kan ikke komme bag på den offentlige sektor, det kan ikke komme bag på hverken politikere som beslutningstagere, på virksomhedsejere eller på kommunale politikere, at det her er nødvendigt. Derfor bliver jeg nødt til at sige, at hvis vi endnu en gang, selv om vi skriver år 2002, fra alle sider siger: »Nu må vi vente på«, og »det bliver n&o slash;dt til at tage noget tid«, og »vi bliver nødt til at overlade det til frivilligheden«, så kommer vi ingen steder, for det er det, der er situationen nu. Trods 10 års nærmest konstant fremgang i Europa har vi ikke rykket os ret mange millimeter på det her spørgsmål, så lidt mere handling og lidt færre ord.

Ordstyrer:

Tak for det.

Så har Ole Thyssen meldt sig. Salen i øvrigt må også gerne.

Er der nogen i salen, der vil på her og nu, eller vil I afvente en runde mere, for ellers ville jeg simpelt hen bare give panelet ordet? Der er ingen i salen, der vil på, er det korrekt opfattet?

Godt, så tager vi jer i den rækkefølge, som I meldte jer i, og det er først Ole Thyssen og de, der ikke var så hurtige med labben, kommer på efterfølgende.

Ole Thyssen:

Jeg vil mene, at det nye i den situation, vi står i i øjeblikket, og som er baggrunden for den debat, vi har i dag, er, at vi har et Folketing, og et, må jeg sige, meningsklima, der ikke længere er præget af noget automatisk erhvervshad, der er ikke nogen enkelt gruppe, der markerer sig som hader af erhvervslivet.

Der er jo heller ikke nogen, der markerer sig som hader af velfærdsideen, og begge poler er sådan set blevet accepteret; vi har begge dele, og de er berettigede. Det er sådan set det nye i situationen, og det betyder så, at vi må finde ud af, hvad forholdet er mellem en fredsommelig stemning, en ikkeaggressiv stemning. Er de automatisk harmoniserede, på hvilken måde kan det justeres, og der mener jeg, som jeg har sagt et par gange, at jeg tror ikke, at der er nogen automatisk harmoni mellem de to poler.

Så er spørgsmålet: Hvad så? Der ville jeg sige til Claus Hjort Frederiksen, at det egentlig var det, der var min pointe: Jeg tror, du har ret i, at det er ikke noget, man bare sådan kontant kan gå ind og lovgive om og regne med, at det er afgørende.

Jeg tænkte også på det, man kunne kalde for den politiske stemme, at man har et sted, hvor disse ting diskuteres, ikke udelukkende økonomisk, men politisk. Jeg tvivler på, at vi har et sted, hvor disse ting sættes i en sammenhæng, der ikke kan bæres af den enkelte virksomhed, og hvor det politiske ikke er en fjende af det her, det er ikke et sted, hvor man skal påtvinge.

Det er et sted, hvor man skal give ord og stemme og begreber til noget, der ikke er den enkelte virksomheds ansvar og ikke kan være det, fordi den har en meget mere konkret dagsorden. Så det, at du har en stemme, er vitalt for, at man kan løse disse problemer, ikke i fjendskab, men altså i et partnerskab og med staten og hele det politiske system som en utrolig vigtig formidler af de begreber og de rammer og de modeller, inden for hvilke man skal tale sammen om det her.

Uden den stemme ville det her være et anarki af alle mulige lokale forslag og lokale forhold, og hvad der gælder på den enkelte virksomhed og den enkelte branche og det enkelte land. Det ville være et kaos, så politikken er ikke en fjende af det her, det er bæreren af den samlede samtale.

Ordstyrer:

Du var igennem. Tak for det.

Jeg skal sige, at vi har en aftale her i Folketinget om, at håndværkerne kun må bore, når der holdes store konferencer og gruppemøder og andre møder i Folketinget. Til gengæld overholdes det fuldstændig konsekvent.

Så er det Claus Hjort Frederiksen.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil først lige sige til Mette Frederiksen: Jeg tror, du gør dig skyldig i en misforståelse, hvis du tror, at vi først i dag eller for 14 dage siden har opdaget, at virksomhederne har et socialt ansvar.

De fleste af os kender nok virksomheder, som har beholdt nogle medarbejdere længere, fordi de ville hjælpe familien, fordi det var synd for konen osv., så alt, hvad der hedder socialt ansvar tror jeg vi er udmærket klar over trives i bedste velgående og måske bedst i mindre virksomheder.

Jeg synes, du gør dig skyld i en lille misforståelse, nemlig med det klassiske socialdemokratiske udgangspunkt, at vi skal lovgive om medmenneskelighed og socialt ansvar, og at det, der vokser frem naturligt, skal ind i lovgivningsmæssige rammer. Jeg er ikke sikker på, at vi altid gør sagen en tjeneste ved at køre det store, forkromede, ideologiske system frem hver gang, så mon ikke vi skulle lade nogle af de her ting omkring socialt ansvar vokse frem og erkende, at det trives i en lang række virksomheder i dag.

Så kan der være noget, der er tvunget frem af globalisering og forbrugerønsker og leverandørkrav osv., og det skal vi være meget opmærksomme på. Der er jeg meget enig i det, Ole Thyssen siger, at det politiske skal være en medspiller i det her, der skal formuleres nogle ting, og vi skal være med i processen.

Derfor synes jeg da også, at vi skal drøfte krav om og forslag til, hvordan vi gennemfører en afrapportering af de her overvejelser, som Margrethe Vestager efterlyser, hvordan gør vi det synligt, hvordan kan vi sammenligne fra land til land og fra virksomhed til virksomhed? Men det ligger jo også i grønbogen, at det er nogle af de ting, vi skal diskutere videre, men at lovgivning skulle være løsningen på alle problemer, specielt om socialt ansvar, vil jeg godt stille mig tvivlende over for.

Ordstyrer:

Tak for det. Jeg ved godt, at det rent faktisk er Henrik Bach Mortensen, men da Erik Fabrin har en anden aftale, vil jeg foreslå, at du svarer nu, Erik, så du kan blive løsladt bagefter og nå det næste, du har lovet dig til.

Erik Fabrin:

Tak for det. Irene Simonsen spørger, om kommunerne har en plan vedrørende integration. Jeg kan bare bekræfte, at det har alle kommuner, og mange af dem er forskellige. Men det gode ved det, hvis jeg nu må bruge det udtryk lidt ironisk i denne her sammenhæng, er, at hvis ikke den enkelte kommune har en plan, så har Folketinget en plan, og den er ganske klar. Den siger: bolig, dansk og arbejde. Alt sammen inden 3 år. Det er målet, og det er de rammer, det kører efter. Og det er ganske håndfast.

Spørger man mig om praktikpladser, ja, så kommer jeg måske til at sætte mig mellem to stole. Som arbejdsgiver, KL er også arbejdsgiver, føler jeg bestemt ikke, at kommunerne generelt set skylder noget. Vi er en meget stor danner af

praktikpladser, og vi er meget gode efter min opfattelse til at gå ind og skabe praktikpladser på de områder, hvor vi bruger arbejdskraft og uddanner arbejdskraft.

Det, som måske er problemet her i den sammenhæng, er de mindre og mellemstore virksomheder. Den vinkel, Margrethe Vestager lægger ind, er jo, at disse virksomheder skulle lave praktikpladser udelukkende for at løfte deres sociale ansvar. Den vinkel kan man godt lægge ind, og den rækker jo også langt. Men jeg tror også, at det er nødvendigt, at man fra det offentliges side, fra lovgivers side, måske her kan give en mulighed for at give virksomhederne en direkte benefit eller en belønning, således at de virksomheder, der påtager sig den opgave, også har en fordel ud af at skaffe praktikpladser.

Jeg er stadig væk ikke tilhænger af lovgivning på området. Jeg er meget enig i det, Ole Thyssen siger, at for hele det her problemkompleks er overskriften, at det er en vind-vind-situation for både den enkelte virksomhed og for det offentlige. Derfor er det det, man skal understøtte. Så tror jeg, at man kommer længst.

Så vil jeg benytte lejligheden til at sige tak for i dag og også tak, fordi jeg kunne få lov til at gå sådan, som jeg havde fået lov til.

Ordstyrer:

Jamen vi er så utrolig flinke her på Christiansborg. Tak for din indsats, Erik.

Så er det Henrik Bach Mortensen.

Henrik Bach Mortensen:

Jeg tror ikke, at man skal være i tvivl om, at arbejdsgiverne, virksomhederne meget gerne medvirker til at løse også det, vi normalt kalder sociale problemer. Men som flere har været inde på, må man huske, hvad virksomhedernes udgangspunkt er, og hvad det er for en situation, de fleste virksomheder er i.

På de fleste virksomheder drejer det sig altså først og fremmest om at overleve og have den indtjening, der gør, at man kan overleve på lidt længere sigt, men de fleste virksomheder vil meget gerne bidrage til at løse rummelighedsopgaver både for deres nuværende og fremtidige medarbejdere.

Så det, det drejer sig om, er i samarbejde med virksomhederne og de myndigheder og andre aktører, der er på de forskellige områder, at sikre, at der kan skabes et samarbejde, hvor alle får et positivt resultat ud af at gå ind i arbejdet.

Jeg er enig med Mette Frederiksen, når du siger, at ting tager tid, det er et meget godt udgangspunkt at tage. Men jeg er ikke enig, når du siger, at der ikke rigtig er sket noget. Det er jeg altså bare ret uenig i, for næsten ligegyldigt hvilke parametre, vi måler på, så er der rent faktisk sket meget. Og der er grundlag for, at der kan ske meget mere også med de redskaber, vi kender i dag.

Det er sådan, som jeg allerede har været inde på tidligere, at hvis vi ser på, hvordan man forskellige steder i landet håndterer sociale problemer, integrationsproblemer for nydanskere, så er der meget, meget stor forskel fra kommune til kommune, og det er altså ikke, fordi virksomhederne er mere sociale i den ene kommune end i den anden kommune. Nej, det afspejler jo først og fremmest, at man er kommet en forskellig del af vejen forskellige steder.

Det er derfor, at det er så umådelig vigtigt, at de, der ikke er kommet så langt, kan lære af de gode eksempler andre steder. Det gælder både på det sociale område, og det gælder også på integrationsområdet.

Og der er ikke bare forskel mellem kommunerne rundt om i landet, der er også stor forskel på den enkelte kommune fra år til år. Der er altså både en tværsnitsforskelle og også nogle dynamiske forskelle, vi kan notere os. Der er mange steder i landet, hvor vi kan se, at når virksomheder og kommuner går sammen om at etablere et samarbejde, så kan man i løbet af forbløffende kort tid få løst meget store sociale problemer.

Så med de redskaber, baseret på samarbejde og frivillighed, vi kender i dag, kan vi altså komme meget langt mange steder.

Nu er Irene Simonsen gået, men jeg kan anbefale alle at læse den pågældende artikel i Arbejdsmarkedspolitisk Agenda, hvor Irene Simonsen refererede til, at noget af det, der dels er problemstillingen, netop er at få flere ind i arbejdsstyrken, altså få mennesker klar til det ordinære arbejdsmarked og så i beskæftigelse.

Når vi ser på de sidste 5-6 års udvikling, er det faktisk sådan, at af de mere end 30.000 indvandrere, der er kommet i beskæftigelse, er det faktisk sådan, at private virksomheder har åbnet sig i ni ud af ti tilfælde, når det gælder om at få nye indvandrere i beskæftigelse, og der er erhverv som f.eks. industriområdet, serviceerhverv, hvor andelen af indvandrere i

arbejdsstyrken faktisk er fordoblet i løbet af bare 5 år. Så jeg er ikke meget for at acceptere dit synspunkt om, at der ikke rigtig er sket noget.

Vedrørende praktikpladssituationen - vi kommer vidt omkring her i dag - vil jeg bare sige, at det er et andet godt eksempel på, at her må være noget at komme efter både for samfundet og for virksomhederne. Jeg vil gerne rose den tidligere undervisningsminister for netop at gå væk fra en sådan meget unuanceret tanke om, at man kunne afgiftsbelægge sig frem til at skabe nok praktikpladser.

Inden for det sidste 1½ års tid er det jo lykkedes også på det her område at få forståelse for, at der skal en meget mere nuanceret og samarbejdsbaseret indsats til. Jeg stiller meget gerne op til en anden høring, hvor vi kan diskutere praktikpladser, men her ved vi også, hvad det er for nogle redskaber, der skal til for at få løst de her problemer på samme måde, som det er ved at ske på det sociale område.

Ordstyrer:

Ja, jeg tror, jeg skal sige på vegne af den tidligere regering, at de ville have foretrukket rosen på valgdagen og ikke efterfølgende; men bortset fra det, så er det Bernt Fallenkamp.

Bernt Fallenkamp:

Jeg vil lige runde af med at kigge på det politiske niveau, på hvor lokummet rent faktisk brænder lige nu, og parternes rolle i den fremtidige indsats.

Beskæftigelsesministeren har jo givet en meget klar melding omkring videreførelsen af det her arbejde i forbindelse med formandskabet, og det bliver en meget vigtig sag. Det vil være meget, meget fint, om regeringen vil overveje, om der kunne tages nogle særlige danske initiativer i forbindelse med forberedelsen til topmødet Rio + 10, for der er en hel række parallelle forhold dér, det vil være relevant at drage ind.

I forhold til hvor lokummet brænder, for at sige det meget bramfrit, så er det sådan, at der for øjeblikket er nogle ganske veludviklede initiativer til rapportering og mærkning af det, vi sidder og snakker om her i dag.

Hvis man går ind for Novo's hjemmeside, for nu bare at nævne én virksomhed, så ser vi der, hvordan fremtidens virksomhedsrapportering ser ud. Det er fuldstændig forrygende gennemarbejdet information til kunder, borgere, forbrugere, eller hvem det nu måtte være, omkring alt det, vi har siddet og snakket om her i dag. Hvordan får vi transformeret sådan noget over til en langt bredere del af erhvervslivet, inklusive den offentlige sektor selv? Og dér brænder lokummet, for nu at bruge det udtryk tredje gang, for vi har haft en række fortrin gennem det store arbejde, der er lavet gennem flere årtier herhjemme omkring denne her sag, men det går meget stærkt udenfor lige nu. Hvis det skal blive til noget, så skal der være nogle stærke regeringsinitiativer, ikke i form af bastant lovgivning, men i form af at være fødselshjælper og dagsordensætter med hensyn til, hvad det her drejer sig om.

Og parterne skal levere noget mere. Vi har leveret for lidt i de sidste par år på de her sager, og organisationerne bliver nødt til at sætte sig ned på formandsplan, direktørplan, og snakke om, hvad det her drejer sig om.

Vi har for øjeblikket en bevilling liggende brak på 2. måned fra EU-Kommissionen til at lave en konference herhjemme om nøjagtig det, vi sidder og holder høring om i dag. Jeg synes, at vi skulle prøve at få redesignet den bevilling sammen med DA, sammen med beskæftigelsesministeren, erhvervsministeren og hvem der ellers måtte være, til at invitere en langt bredere kreds - en professionel virksomhedslederkreds, en professionel kreds fra aktørerne herhjemme - til at se, hvad kan vi gøre, indtil aktiviteterne går i gang på topmødet. Det vil vi gerne være med til.

Ordstyrer:

Efter denne tilsyneladende forbrødring mellem arbejdsmarkedets parter rykker vi ud på virksomhederne, som det hele jo drejer sig omkring, og derfor er det Palle Juliussen.

Palle Juliussen:

Jeg vil blot sige, at hos os, som jeg var inde på i indledningen, betragter vi ikke socialt ansvar som noget nyt. Det er noget, vi har arbejdet med gennem mange år.

Det nye i situationen er nok udviklingen på arbejdsmarkedet, hvor vi kan se, at der bliver kamp om den gode arbejdskraft. Derfor har vi en stor interesse i at fastholde de gode medarbejdere, vi har, og vi er også stærkt motiverede over for at få nogle ind på arbejdsmarkedet, som vi ellers ikke ville få fat i. Så det er det nye for os.

Ordstyrer:

Tak for det.

Så skal jeg endnu en gang sige tusind tak til indlejerne for flotte, korte, præcise oplæg, der overholdt tiden, og for den store interesse, der har været for at deltage her.

Så skal jeg i øvrigt sige, at det her jo er en offentlig høring, i lighed med dem vi holder om alle grøn- og hvidbøger, hvilket vil sige, at vi prøver at få diskussionen ud over den rampe, som i dette tilfælde hedder Christiansborg. Ved andre lejligheder har der været tv-transmission; det har vi ikke i dag, men vi har til gengæld en aftale med Danmarks Erhvervsradio om, at der bliver lavet en halv times udsendelse fra denne høring, som bliver bragt i en 50-60 lokalradioer efterfølgende. Det kan så også bidrage til, at vi kan rykke den her type diskussion ud i det åbne rum til en temmelig stor kreds af mennesker. Og der vil være en stribe andre initiativer.

Så skal jeg af praktiske årsager sige, at det, der er opgaven nu, er, at partiernes ordførere, og det vil primært sige dem i Socialudvalget og Europaudvalget, skal udarbejde en besvarelse til Europa-Kommissionen på grønbogen med kommentarer. Heri vil i øvrigt også indgå den viden, vi har fået indblik i i dag i forbindelse med høringen, så det kan indgå i diskussionerne i EU-regi. Med hensyn til den opgave vil der blive indkaldt til et koordineringsmøde inden så forfærdelig længe.

Så kan jeg på forhånd sige, at når vi når så langt som til en hvidbog, der vil dukke op på et tidspunkt, så agter vi at holde en offentlig høring, for så begynder noget af det her, som er lidt luftigt i den nuværende fase, hvilket jo netop er ideen med en grønbog, at blive til mere konkrete forslag. Om de så er forpligtende på den ene eller den anden måde, eller om de rent følger den åbne koordinationsmetode, må tiden vise, når vi kommer så langt.

Endnu en gang tak for deltagelse, både fra panelet her og fra deltagerne. Tak for i dag.